

Всеукраїнська загально-політична і літературно-художня газета

КРИМСЬКА СВІТЛЯНЩА

<http://svitlytsia.crimea.ua>

№ 14 (1899)

П'ятниця, 1 квітня 2016 р.

Видавється з 31 грудня 1992 р.

Ціна договірна

«Життя після життя» — так називається книга доктора Моуді, де узагальнюється досвід пацієнтів, які ті одержали під час клінічної смерті, що дає підстави фантазувати про позажиттєве майбутнє людини.

Але життя після смерті може бути й іншим, не віртуальним, насиченим подіями, коли навіть перестаєш помічати, що дорогої людини немає поряд. Але як же треба для цього наповнити собою, своїм натхненням, своїм талантом, своєю любов'ю цей світ, щоб вони не вичерпувалися з роками! Про це вже думаю я не вперше, відвідуючи заходи, присвячені пам'яті великої української майстрині, вишивальниці, Героя України Віри Сергіївни Роїк. Ось написала слово «пам'яті» і воно вже здається мені недоречним, оскільки в ньому сум і трагізм, а ті, хто зібрався в сімферопольському Будинку художника на виставку робіт Віри Сергіївни, присвячену її 105-літтю, прийшли сюди не горювати, бо Віра Роїк — це наше надбання, яке не в змозі відібрати у нас ні смерть, ні час. Ми ж не плачемо, святкуючи річниці Великого Кобзаря, швидше радімо, що він у нас є, що сднає українців і благословляє на боротьбу й терпіння.

(Продовження на 10-й стор.)

ВІРА РОЇК. ЖИТТЯ ПІСЛЯ ЖИТТЯ...

ЯК ПРАВДОПОДІБНЕ ПРОГРАТИ ВІЙНУ?

Валентин БУТ

Програти війну, як би дивно те не видалось, не так вже й просто, адже кожна країна в кожен період своєї історії має такий-сякий потенціал, що забезпечує її життєздатність, кожна нація має тенденції до самоутвердження і вже точно до самозбереження. І все ж війни програють навіть мегадержави. Тут на думку відразу ж спадає класичний приклад підкорення двохсотлітньої імперії Ахеменідів непорівняно малим військом молодого македонського царя, феномен наполеонівських походів, провальна російсько-японська війна 1905 року і безславна Афганська кампанія Радянського Союзу. Прикладів, насправді, чимало, але спільною для всіх них є одна дуже показова риса, а саме — втрача та того стрижня, на якому колись будувалася міць і велич держави. А відсутність ясної і зрозумілої мети дуже швидко призводить до ідеологічного вакууму, застою,

стю та виваженістю.

Діяльність державної машини, де завдяки розумно вибудовані структури кожне коліщатко чітко взаємодіє з цілім механізмом, не допускаючи збоїв і пробуксовок, величезною мірою залежить від розуму, компетентності, мотивованості, порядності та патріотичності державних мужів, їхньої поваги до закону. Саме тому, на моє переважність, якість людей, яких нація приводить до влади, є вирішальним чинником успішності держави, а отже, і нації.

Які ж критерії впливають на якість держави? Безумовно, це дієва структура влади, справедливі, невідворотно діючі закони, яких дотримується найперше сама влада, та ефективні управлінці, які, власне, урухомлюють той інструмент.

Свого часу Римська держава стала взірцем ефективності, поширивши свій вплив практично на всю Європу, частину Азії та Африки, а на принципах римського права і дотепер базується правова система провідних країн світу. До сьогодні ми пам'ятаємо імена римських державців, які прославили себе мудростю та ефективністю, рішучі-

— ОСЬ ТАКУ І ВЛАДУ МАЄМ, — ВУСА ДІД ЖУЄ, — З РОКУ В РІК ПЕРЕБИРАЄМ, А ВОНА — ГНИЄ!..

I СМІХ, I ГРІХ...

**Володимир
ДІДКІВСЬКИЙ**

ПЕРМАНЕНТНІ КЛОПОТИ

Кудкудаче курка Ряба,
Гонить кушпелу...
Бульбу з льоху дід і баба
Дістають гнилу...
Бульбу хвору, нездорову,
Одкідають — ох!
Насіннєву, посадкову,
Опускають в льох...
Через день то в льох,

(Продовження
на 3-й стор.)

Володимир Дідківський — член Національної спілки письменників України, лауреат літературно-мистецької премії імені І. С. Нечая-Левицького. Автор поетичних збірок сатири та гумору «Всім по шматочку», «Ярмо», «Дзвін», «Лісова гімназія». Народився в 1956 році в с. Зрайки Володарського району Київської області. Нині мешкає в Білій Церкві, вчителює в загальноосвітній школі № 15, викладає українську мову та літературу. А ще Володимир Іванович веде дитячу літературну студію «Поетичні озерця», яка працює на базі Центральної районної бібліотеки в місті Біла Церква. Одна з його вихованок — Ілона Котовщик бере участь в дитячому літературному конкурсі «Ми — діти твої, Україно!» ім. Д. Кононенка, її вірш уже був опублікований у «Кримській світлиці».

До сьогоднішнього Міжнародного свята сміху пропонуємо читачам «КС» добірку гуморесок Володимира Дідківського.

то з льоху:
Відбирають гниль...
Крекчуть немічна Явдоха
І старий Василь...
— Ось таку і владу маєм, —
Вуса дід жує, —
З року в рік перебираєм,
А вона — гніє!..

ХТО МИ?

Є ріка — немає броду!
Люди є — нема народу!
Мати є — немає сина!
Є земля — без Батьківщини!
Є язик — немає мови!
В балачках — відсутнє слово!
Гроши є — немає міри!
Церква є — немає віри!
Небо є — нема Храму!

Маєм стид —
не «їмемо сраму»!
Тіло є — душі немає!
Пекло є — немає раю!
Єmeta — нема Mесії!
Сонце є — але не гріє!
Воля є — немає долі!
Сім льон — а ходим голі!
Є краса — але огидно!
Безліч «Я», а «Нас» —
не видно!
«Нас» — немає і не чути!
Пам'ять є — забули Круті!..
Звідси думка виліває:
Чи ми є, чи нас немає?
А Небесна Сотня ліне
В чисте небо журавлине!..

(Продовження
на 9-й стор.)

КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України,
Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка,
трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети «Кримська світлиця» нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства «Просвіта» «БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ»

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована
Міністерством юстиції
України
Реєстраційне свідоцтво
КВ № 12042-913ПР
від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди по-
діляє думки авторів публі-
кацій, відповідальність за
достовірність фактів не-
суть автори.

Рукописи не рецензують-
ся і не повертаються. Ли-
стування з читачами - на
сторінках газети.

Матеріали для друку
приймаються в електрон-
ному вигляді. Редакція
залишає за собою пра-
во скороочувати публі-
кації і редактувати мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора -
(067) 650-14-22
(050) 957-84-40

АДРЕСА РЕДАКЦІЙ:
95006, м. Сімферополь,
бул. Гагаріна, 5,
2-й пов., к. 13 - 14
e-mail: kr_svit@meta.ua
http://svitlytsia.crimea.ua

Віддруковано в ТОВ
«МЕГА-Поліграф»,
м. Київ, вул. Марко
Вовчок, 12/14,
тел. (044) 581-68-15
e-mail: office@mega-
poligraf.kiev.ua
Тираж — 5000

ВИДАВЕЦЬ -
ДП «Національне
газетно-журналне
видавництво»

03040, м. Київ,
вул. Васильківська, 1,
тел./факс
(044) 498-23-65
Р/р 3712800300584
в УДКСУ у м. Київ
МФО 820019
код ЄДРПОУ 16482679
E-mail:
vidavniictvo@gmail.com

Розповсюдження,
передплата, реклама:
тел. +38(044) 498-23-64;
+38 (050)310-56-63

«БИТВА УКРАЇНИ ЗА СВОБОДУ ТРИВАЄ»

Президент України Петро Порошенко закликав західних держав-гарантів територіальної цілісності України за Будапештським меморандумом відновити міжнародне право- суддя і допомогти Україні у боротьбі за виживання і незалежне майбутнє.

Як передає кореспондент УНІАН, про це він заявив під час виступу на форумі «Битва України за свободу триває» в четвер у Вашингтоні. «Я маю честь бути президентом держави, яка зробила унікальний внесок в ядерну безпеку світу. У 1994 році Україна відмовилася від третього за величиною арсеналу ядерної зброї в світі», — заявив він.

П. Порошенко нагадав, що на першому Саміті з ядерної безпеки у 2010 році під керівництвом президента Обами Україна відмовилася від запасів високозабагаченого урану і дотримується зобов'язань дотепер.

«На сьогодні Україна зробила один із ключових внесків задля успіху ініціативи Обами з ядерної безпеки», — заявив президент.

«Що ми отримали взамін? Ми отримали гарантії безпеки в рамках Будапештського меморандуму 1994 року.... Звучить добре. Але що ж виявилось насправді? Росія

просто відверто порушила його гарантії відносно України і здійснює пряму збройну агресію проти моєї держави», — підкреслив він.

«Українські патріоти віддають свої життя, захищаючи ті ж цінності, які дорогі для США і Європи», — додав П. Порошенко. «Ми, українці, маємо право закликати західних гарантів у рамках Меморандуму доклади всіх можливих зусиль для відновлення міжнародного правосуддя і порядку, щоб допомогти нам у нашій боротьбі за виживання і незалежне майбутнє», — заявив президент.

«Я вірю, що це реальний шанс для президента Обами відзначити свій президентський термін урегулюванням конфлікту на Донбасі», — зазначив він.

* * *

Росія сильно мілітаризувала Крим та хоче там розмістити ядерну зброю. Про це повідомив Президент України Петро Порошенко під час виступу на форумі «Битва України за свободу триває» у Вашингтоні.

«У Криму відбуваються системні і масові порушення прав людини. Міжнародні організації зафіксували ці факти у своїх звітах. Окупантський режим націлений на кожного, хто показує інако-

мислення, особливо на українців і кримських татар, які підтримують суверенітет та територіальну цілісність України», — зазначив він.

За словами П. Порошенка, окупаційний режим Росії в Криму порушив більше 130 кримінальних справ проти кримських татар, у тому числі справи про заборону іхньої основної організації — Меджлісу: «21 кримський татарин був викрадений, троє знайдені мертвими, 9 знікли безвісти. Понад 20 тисяч українців і кримських татар були змушені покинути півострів», — заявив президент.

* * *

Президент України Петро Порошенко закликає США уклсти з Україною всеосяжну двосторонню угоду в галузі безпеки. Про це повідомив П. Порошенко під час виступу на форумі «Битва України за свободу триває».

«Підтримка США має вирішальне значення для успішного опору російській агресії», — заявив він. За його словами, настав час поєднати двосторонній діалог між Україною та США за формулою і змістом.

«Це також час оновити наш стратегічний альянс і спрямувати наше інтенсивне співробітництво в галузі оборони і безпеки у всеосяжну двосторонню угоду у галузі безпеки», — заявив Порошенко, додавши, що, на його переконання, «у цьому зацікавлені всі».

КОМІТЕТ МІНІСТРІВ РАДИ ЄВРОПИ ВІZNAB НЕЗАКОННИМ СУД НАД САВЧЕНКО

Комітет міністрів Ради Європи візнав незаконним судовий процес над народним депутатом та членом ПАРЄ Надією Савченко у РФ. Про це повідомляє Міністерство закордонних справ України.

Рішення Ради Європи було прийнято на засіданні комітету 30 березня.

«Розглядаємо це як важливий жест солідарності Ради Європи та його держав-членів з українським народом і потужний сигнал на підтримку українських політ'язнів у цілому», — йдеється в повідомленні.

Зазначається, що «незаконне утримання Савченко та вирок у її справі 22 березня викликали обґрунтоване занепокоєння Комітету міністрів, оскільки вони суперечать фундаментальним принципам Ради Європи верховенства права, захисту прав людини і демократії». «Судовий процес над нею проходив у некомpetентному суді з серйозними порушеннями і при повному ігноруванні привілей та імунітетів Савченко як депутата Верховної Ради України і члена ПАРЄ», — сказано в заявлі. «Судовий фарс був організований російською владою в пропагандистських цілях», — заявили в МЗС.

РОСІЙСЬКИЙ ГУМАНІЗМ У ВІДСОТКАХ

Росія виступає проти повернення льотчиці Надії Савченко Україні. Про це свідчать результати опитування ЦВГД.

Майже половина (47%) респондентів вважає, що Савченко повинна відсидіти визначене судом покарання.

Ше 28% виступили за її обмін на росіян, яких судять в Україні, і тільки два відсотки хотіли б помилувати українські

були: українська льотчиця (22%), корегувальник артилерійського вогню (19%) і вбивця двох російських журналістів (14%).

Інші відповіді — «бандітка», «бандерівець», «погана людина», «зрадник Росії».

Зазначимо, що опитування проводилося з січня до березня 2016 року, але, судячи з формуловання, — ще до вироку, коли російський суд дав Савченко 22 роки позбавлення волі.

Прем'єр-міністр Арсеній Яценюк звернувся до МЗС «підключитися до цієї справи, щоб західні партнери підтримали запит української сторони». Крім того, за даними Мін'юсту, в Росії перебувають щонайменше 29 політичних в'язнів — громадян України.

Довідка УНІАН. Сенцов, Кольченко й Афанасьев засуджені в РФ за сфабрикованим звинуваченням у підготовці терактів у Криму й підпалів офісів партії. Російський суд 25 серпня 2015 року оголосив вирок Сенцову і Кольченку, засудивши їх до 20 й 10 років ув'язнення відповідно. Афанасьев засуджений до 7 років ув'язнення.

73-річного громадянина України, колишнього генерального директора Державного підприємства «Виробничє об'єднання «Знамя» (м. Полтава) Солошенка в Росії засудили до 6 років ув'язнення за нібито спробу придбати вироби для відновлення засобів ППО України.

РАДА ЗАКЛИКАЛА СВІТ СТАТИ НА ЗАХИСТ КРИМСЬКИХ ТАТАР

Верховна Рада закликала міжнародне співтовариство засудити намір Росії заборонити діяльність Меджлісу кримськотатарського народу і визнати його екстремістською організацією. За відповідне звернення парламентарі проголосували на засіданні У четвер.

«У проекті звернення ми закликаємо усіх світових лідерів, визнаних громадських діячів докласти зусиль для захисту кримських татар від дискримінації та переслідувань з боку Російської Федерації», — зазначила депутат Ганна Гопко, виступаючи з трибуни на засіданні ВР.

Рада також вимагає від Росії негайно припинити політику, спрямовану на порушення прав людини і свобод громадянині в Криму як невід'ємної частини суверенної території України, в тому числі прав кримських татар як корінного народу України.

Крім того, депутати закликали світову спільноту здійснити всі необхідні кроки для недопущення заборони діяльності Меджлісу кримськотатарського народу.

Звернення буде направлено Організації Об'єднаних Націй, Європейському парламенту, Парламентській асамблії Ради Європи, Парламентській асамблії Організації з безпеки і співпраці в Європі, світовим лідерам і всім членам міжнародної спільноти.

Як відомо, під час свого виступу на засіданні Радбезу ООН 18 березня лідер кримських татар Мустафа Джемілев заявив, що можлива заборона російськими окупантами діяльності Меджлісу кримськотатарського народу в Криму буде означати війну всьому народу кримських татар.

<http://www.pravda.com.ua/>

ЦЕ СОЛОДКЕ СЛОВО «ДЕОКУПАЦІЯ»...

Народний депутат від «Блоку Петра Порошенка», голова Меджлісу кримськотатарського народу Рефат Чубаров заявляє про необхідність внесення змін до Конституції щодо принципів Кримської автономії.

Про це він сказав під час спілкування з журналістами, поінформували УНІАН у прес-службі «Блоку Петра Порошенка». «Найближчим часом, і це вже, до речі, входить у програму дій нового уряду, який дніми буде обрано в Києві, включені два законопроекти: це закон про статус кримськотатарського народу в Україні і також необхідність внесення доповнень і змін до 10-го розділу Конституції України, який називається «Автономна Республіка Крим», і там ми маємо намір закріпити принципи Кримської автономії, яка створюється на основі права корінного народу на самовизначення», — зауважив лідер Меджлісу.

За його словами, кримські татари готовуються до деокупації півострова. «Ми, зі свого боку, максимально готовуємося до періоду деокупації Криму. Але якщо мене запитують: «А коли це настане?» — я завжди відповідаю з упевненістю: «Набагато раніше, ніж хочеться комусь у Кремлі. Набагато раніше!» — додав Р. Чубаров.

«УКРЕНЕРГО» ГОТУЄТЬСЯ ДО СУДУ ЩОДО ЗАХОПЛЕНІХ В КРИМУ АКТИВІВ

Оператор єдиної енергетичної системи України — держкомпанія «Укренерго» — підготувала документи для подачі в міжнародний суд позову до Росії для відшкодування збитків від втрати активів у Криму у зв'язку з його окупациєю. Про це повідомив виконувач обов'язків голови «Укренерго» Всеволод Ковальчук на прес-конференції.

«Ми підготували весь пакет документів і передали до Міністерства юстиції, тому що за первинним дорученням планувалось, що це буде консолідований позов, який буде супроводжуватися Міністерством юстиції», — зазначив Ковальчук, уточнивши, що

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)

Погляньмо тепер на наші реалії. Чи маємо українську ідею? — Ще б пак! — скажуть читачі. — Маємо. І не одну. І то такі, що куди там тим американцям! Але ж тут, боюсь, і починаються труднощі, адже букиет справді чудових ідей, які нам пропонують як спадок поколінь, має один вельми суттєвий недолік: це саме букиет ідей, кожна з яких міла серцю тієї чи іншої частини нації, але... нездатна об'єднати її всю. Всі, звісно, можна намагатися підігнати націю під ідею — просвіщати та виховувати тих, хто не дорівнює своєму свідомістю до певних висот, але чи є то мудре рішення? Топтання на місці в той час, коли світ пішов у своєму розвитку далеко вперед, є величезною загрозою самому існуванню нації, не кажучи вже про її добробут та процвітання. Схоже, саме це відбувається з нами сьогодні...

То, може, пора б нам, врешті-решт, усвідомити, що без простоті, зрозумілості всім і привабливої для кожного ідеї, яка об'єднає схід і захід, північ і південі Краю, ми й надалі будемо блукати по колу, заздро позираючи на нації, що живуть вже в зовсім іншому вимірі? Думайся, ідея та, за винятком нюансів, насправді, мало чим відрізняється від тієї ж американської, німецької чи литовської. І в тому нема нічого принизливого чи дивного, адже ми, зрештою, належимо до однієї цивілізації, поділяємо одні й ті самі цінності.

Стати мільйонером у своїй власній країні? Чом би й ні. На відміну від упереджень, насаждених «безсребреніками»-комуністами, які не знали іншого способу здобування багатства, як грабунок, чи романтиками великої дороги 90-х, велики статки цілком можливо заробляти чесно. Але для цього, окрім голови на плечах, бажання і вміння працювати, потрібно, щоб Українська держава змінила свої сьогоднішні пріоритети і замість інтересів купки привладних хапуг почала опікуватися інтересами тих, хто насправді створює багатство, безвідносно того, чи то є дрібний фермер, середньої руки підприємець, а чи власник великого металургійного комбінату.

Це, своєю чергою, означає, що народ має отримати реальні важелі впливу на владу, включно з імпілементом президента та чітко прописаною можливістю відкликання в будь-який момент депутата будь-якого рівня. Це означає, що, приходячи до влади, політичні партії, замість самопоборювання та пустої популистської тріскотні, за якою часто приховуються елементарна некомпетентність, непорядність, безвідповідальність, а то й відверта злодійкуватість, мають конкурувати за прихильність нації, забезпечуючи їй найкращі умови для розвитку і процвітання. Це означає, що головною метою існування Української держави, її єдиною, по суті, функцією слід визначити забезпечення інтересів української нації — нації, яка тут державу створила.

Виходячи з цього, я вважав би доречним і абсолютно необхідним внесення суттєвих змін до Конституції України, до її Преамбули зокрема. На мою думку, ах нік не Верховна Рада, з усією до неї повагою, має приймати Конституцію України від імені українського народу, а сама українська нація, у всьому її етнічному розмаїтті, як єдиний суб'єкт влади і носій суверенітету в Україні, встановлює Конституцію задля забезпечення справедливості, утвердження закону, прав і свобод громадян, закріплює за обраними нею і підвітнimi її органами державної влади — Верховною Радою України, Президентом України, Кабінетом Міністрів України функцію забезпечення інтересів української нації у всій їхній повноті, найперше, інтересів безпекових.

Саме забезпечення інтересів української нації, її розвиток і процвітання, її безпека від зовнішніх і внутрішніх загроз, а також справедливість і правосуддя всередині суспільства мають стати найпершою турботою органів державної влади.

Ще однією поправкою до Конституції має стати ліквідація фактичного дновладдя, так званої системи

противаг, закріпленої в ній, яка неминуче призводить до протистояння та підкилимного взаємопоборювання Президента та Первого міністра, що й спостерігаємо упродовж років. Дублювання влади на місцях радами та адміністраціями президента є деструктивним і небезпечним явищем, якому необхідно раз і назавжди покласти край на рівні Конституції, закріпивши функції виконавчої влади лише за одним з цих органів.

Забезпечення інтересів української нації... На жаль, сьогоднішня українська влада демонструє кардинально протилежні пріоритети. Зневажання закону, нехтування справедливості, правами і свободами громадян, ігнорування їхніх життєвих інтересів, у тому числі безпекових, руйнація економіки Краю, доведення до зубожіння переважної більшості громадян, тотальна корупція — ось непривабливі лице «ефективних менеджерів» сьогодення.

Чи можуть такі дії призвести до послаблення держави аж настільки, що вона стане легкою здобиччю агресивно налаштованих сусідів? Питання наразі риторичне. Безвідповідальна поведінка політичних

шведок?), ані про неодноразове порушення московськими літаками повітряного простору Швеції, країн Балтії. Ось і цього вівторка військовий літак Московії заблокував у небі Естонії. А що вже казати про неодноразові появи московських стратегічних бомбардувальників над Ла-Маншем: востаннє це було не далі, як 8 березня! І, очевидно ж, Даг широ віріть в примарний «народ Криму», який, злякавшись таких само примарних «бандеровців», вирішив втекти до Московії, прихопивши з собою Кримський півострів, поза тим, що той, згідно з усіма міжнародними угодами, є нівід'ємною частиною України.

Гортаючи сторінки «Forbes» кінця минулого тижня, напівнав на ряд статей політичного письменника Дага Бенду. Одна з них присвячена другій річниці, як він висловлюється, «відокремлення Криму від України», інша — краху фантазій Києва щодо західної допомоги. Лейтмотивом обох статей, проте, є обґрунтування необхідності зняття санкцій з Московії.

Було б значно доречнішим викласти обидві ті статті на суд українського читача, аніж подавати лише одну з них у переказі та цитатах, але «Кримський світлиці» нема чим заплатити «Forbes» за користування її матеріалами. Статті, проте, показові, і думку, висловлену в них, ігнорувати не варто.

Було б значно доречнішим викласти обидві ті статті на суд українського читача, аніж подавати лише одну з них у переказі та цитатах, але «Кримський світлиці» нема чим заплатити «Forbes» за користування її матеріалами. Статті, проте, показові, і думку, висловлену в них, ігнорувати не варто.

«Незважаючи на обурення з при-
воду поведінки Росії, висловленого в Брюсселі, Стара Європа не відчу-
ває великої загрози зі сходу. Тим часом, економічні вигоди від інтеграції навіть нерозіленої, цілі України в Європейський Союз будуть скромними і заберуть багато часу», а з огляду на те, що «Київ є економічною чорною дірою, європейці не виявляють жодного бажання надавати допомогу рівня хоч якось близького до того, що потребує Україна», — вважає пан Бенду.

Як почувався голова якоїсь німецької компанії, який зазнає мільйонних збитків від запроваджених ЄС санкцій проти Московії, достеменно знаючи, що ВР України ще влітку 2014 року ухвалила закон «Про вільну економічну зону Крим», дія якого більше року все-бічно підтримувала окупованій владу півострова, знаючи, що московський бізнес і сьогодні вільно почувається в Україні? Як почувався Захід, заявляючи про невизнання окуповані Криму та Донбасу, коли український уряд діямі своего Міністерства палива та енергетики, Пенсійного фонду України фактично визнає окупацію Криму?

Кажуть, один із способів програми війни — це відштовхнути від себе спільніків. Схоже, наша влада досігла тут чималих успіхів. А оскільки погрязла по вуха в корупції, то, відчуваючи свою вину, не має жодних аргументів перед Заходом, який тепер бажає единого — у будь-який спосіб, навіть на умовах агресора, покласти край військовому конфлікту біля свого порога, аби не дати йому можливості розростися до повномасштабної Третьої світової, яка локально (Сирія — фантомна ІД — Україна) вже довший час триває. В цьому розкладі приживлення до України московизованих лінріднів для Заходу є очевидно далеко меншим лихом. Такий розклад цілком влаштовує господаря Кремля. Його гра м'язами на Донбасі, на шпигування захоплених територій все новими й новими цільцями з «Военторгу», польоти розвідувальних дронів, військові навчання в прикордонних з Україною районах кінця лютого та прогулянка корабля електронної розвідки «Тихий Дон» в українські територіальні води в районі Маріуполя цієї середи є нічим іншим, як тиском, найперше, на розчарований поведінкою України політику Заходу.

Але чи влаштовує такий розклад нас? Що маємо робити, аби вже завтра не прокинутися у чілікі обіймах сестри-Московії? Відповідь, як на мене, проста: чинити так, як підказує гідність і закон. І закон, і гідність велять називати війну війною, притиснути захищати свою територію, забороняють кидати на поталу ворога своїх громадян. Здоровий глупд при тому підказує, що виграти війну, маючи очільників, які ганебно здали Крим з його військом і флотом, з двома мільйонами українських громадян, з очільниками, які мародерствує, наживаючись на війні, — є річ неможлива. Лише заміна нездарної корумпованої влади учорашнього дня на відповідальних, порядних, професійних політичків — на політиків, які є патріотами не на словах, а на ділі, на політиків, які, прислуваючись до спільніків, усе ж будуть покладатися найперше на себе і свій народ, може вивести нас з парадигми «як правдоподібніше програти війну Путіну» і започаткувати нову — «викидаймо агресора з нашої землі і будуймо європейську Україну».

Насамкінець пропонуюмоє шанованному читачеві ще раз вчитися в цілком адекватні тут оцінку Дага Бенду: «...багато українців сподіваються на те, що Америка та Європа порятуватимуть їх. Але сподівання ті марні. Україна не має марнувати час, виставляючись казковою принцесою, що очікує на порятунок від Західного лицаря в блискучих обладунках. Перекладаючи відповідальність за себе на Захід, вважаючи, що Вашингтон повинен вести війну проти будь-якої влади, яка чинить опір диктату Америки, мало хто з американців навіть думає про Україну. На президентській кампанії вивергається багато дурної риторики на будь-які теми. Однак Росію рідко згадують, і то лише у зв'язку з інтервенцією Москви в Сирії, а не в Україні».

«Таким чином, стікаюча кров'ю Україна викликає співчуття, а не зобов'язання. Ані Америка, ані Європа не готові накласти серйозні санкції, покликані зламати російську економіку. Ані Америка, ані Європа не готові ризикувати воювати з Росією. Захід не буде повертати Крим, упокорювати донецьких сепаратистів, гарантувати територіальну цілісність України чи навіть рятувати її економіку. А це означає, що Київ фактично залишиться сам на себе», — резюмує пан Бенду.

Ознайомитися з самою статтею можна на сайті «Forbes» за посиланням <http://www.forbes.com/sites/dougbandow/2016/03/25/busted-fantasies-in-kiev-america-and-europe-wont-save-the-ukrainian-maiden-in-distress/#lab4c79e4cd1>

Отже, Даг Бенду вважає, що Київ залишений сам на себе. Насправді, це і так, і не так. Світ відповідальних політичків, на чася, існує не лише в інфантільній уяві українців. Але правда полягає і в тому, що навіть цей світ стойть сьогодні перед непростими викликами. На їхньому тлі нездарна політика Києва викликає дедалі більше розчарування і навіть роздратування. Західним політикам щодалі, то важче переконувати своєго платника податків у необхідності оплачувати корупцію, яка, попри всі лозунги і кампанія, і далі процвітає в Україні.

Як би те не було сумно, маємо визнати, що постмайданна влада, за великим рахунком, всі два роки змалася нічим іншим, як імітацією заявлених суспільством змін. Корумповану систему влади так і не було змінено. Суди, прокуратура, значною мірою правоохоронні органи і далі продовжують бути частиною мафіозного спрута, який висоту останні сили з Краю. Уряд,

Валентин БУТ

шондерів з числа колишньої компартійної номенклатури, від вертих бандитів із імплементантної опозиції, часто з того самого середовища та з подібними ж нахилами, довела два роки тому до відкритої агресії з боку сусідньої Москви.

Найгнебіншим в цьому було те, що «нова» влада, яка прийшла на лозунгах Майдану, на крові його жертв, без жодного спротиву здала московитам двомільйонний Крим, чим захотила розпалювання війни у промисловому Донбасі — регіоні вельми важливому для української економіки.

З того часу дивна війна, яку українські влади соромливо обзывають АТО, забрала більше восьми тисяч жертв вбитими, залишила більше сімнадцяти тисяч пораненими. Попри ці втрати, попри два мільйони біженців, попри те, що ворог постійно порушує укладене нібито перемір'я, застосовуючи в тому числі й вакку залежкою артилерією, нездарна влада не вчиняє всіх належних і необхідних дій для того, щоб покласти цій війні край.

Мінські перемовини були не кращим з можливих форматів, але вони дали нам час на відновлення війська. На жаль, в їхньому процесі українська дипломатія допустила низки суттєвих — не знаю як іх і визначити — помилок, поступок, програшів чи відвертих підстав, які тягнуть за собою величезні серйозні наслідки для всього Краю. Найгіршими з них є спроба закріплення в Конституції автономізації окупованих територій Донецької та Луганської областей з визнанням права вето тих територій в українському парламенті та згода на

Відразу роблю застереження:
Відеться про підконтрольні Україні території. Во побуті українському журналістові в так званій «ЛНР» тепер доволі проблематично. Та й на нашій території отримати акредитацію в місцевості, близькій до зони бойових дій, надзвичайно складно. Тому пишу лише про те, що вдалося б побачити і звичайному туристу. Так, це не обмова, хоч декому може здатися, що Луганщина і туризм — це речі несумісні. Але я глибоко переконаний, що туризм у східному напрямку українцям також потрібен. Не всім же на Різдво і Великдень до Львова їздити... Не всім же в Карпати та на Світязь пакувати рюкзаки і валізи! Неймовірно красивий міськ і на Луганщині вистачає. Інша справа, що туризм цей поки що неминуче матиме «екстремальний» відтінок, і тому навряд чи буде масовим. І лише згодом з'явиться певна зона комфорту, яка буде тим більшою, чим спокійніше ставатиме на сході країни, чим заможніше там житимуть люди. Але чув від фахівців, що в зоні розмежування і зіткнення сторін лише розмінування займе добрий десяток років, тож їздити туди будуть поки що лише любителі екстрему та справжні фанати України.

ПРО БУРШТИНОВУ ЛІХОМАНКУ І ВУГЛЬНІ КОПАНКИ

У поїзді моїми сусідами по купе були мешканці Рівненщини, які їхали на Харківщину до рідних. Розповідали багато про несанкціонованій видобуток бурштину в їхніх краях. І виходила з їхніх розмов така картина: в міру того, як починали багатіти окрім найсміливіші та найпідприємливіші люди, інші, обережніші, також починали думати про збагачення у такий спосіб. Адже коли ще вчора зовсім бідні бабусі пересіли на мопеди, то, звісно, решта починає заздрити першовідкривачам. Зі слів рівненчан виходило, що вже багато людей почали будуватися або робити прибудови. Не думають про наслідки. Навіщо ж будуватися, коли згодом і бурштин закінчиться, і ліси переведуться? Де людям чорницею збирати, де тепер грибами рости? Але заздрість виявилася сильнішою, ніж почуття відповідальності за рідну землю. Тому поліщуки риють землю і намагаються знайти бурштин практично скрізь. І не лише у віддалених лісових масивах, а ледь не під залізничними насипами — настільки захопилися темою. Чому я згадав про бурштин? Та тому, що кілька років тому писав про вугільні копанки на Донбасі. І пам'ятаю, робив тоді висновок: у Західній Україні подібне нищення природи неможливе. Во люди, мовляв, свідоміші. Виявилося, що помилув-

ЛУГАНЩИНА СЬОГОДНІ

Це — Сєверодонецьк

ся. Бо при певному збурі факторів все може бути. Досвід самоорганізації, здобутий багатьма на Майдані, зброя, вивезена із зони АТО, масове зібдення населення, а головне — інформація про зловживання у багатьох інших сферах нашого життя — все це, разом узяте, підштовхнуло до правопорушень навіть толерантніх і спокійних поглядів. Хто їх тепер зупинить? Там тепер точиться війна не за збереження лісів, а за те, кому більше перепаде поліського «золота». Тож роблю логічний висновок: великої різниці між регіонами немає, менталітет східників і західників приблизно однаковий. На Луганщині лише вплив Росії значно потужніший, і вона там активніше поширює свої цінності. Але, попри все, контакт між рівненчанами та луганчанами можливий. І галичан з донецькими також. Починаючи з невеликих груп людей, а далі все більше й більше. І саме ці контакти зможуть у перспективі вилікувати зруйнований війною схід та компенсувати збитки, заподіяні путінською агресією.

ХТО ТАМ ВОЮЄ З НАШОГО БОКУ

Доводилося чути не раз, що тепер у зоні АТО воюють далеко не найкращі представники українського чоловітства. Мовляв, остання мобілізація «замела» до лав ЗСУ чимало алкоголіків і, м'яко кажучи, неуспішних людей. Коли потяг під'їджав до Рубіжного, я був свідком того, як провідник намагався виштовхати з вагона нашого бійця, який повертався з ротації. Во стоянка пойдали лише кілька хвильин, а пасажир не кує й не меле... Провідник, нервуючи, поніс до виходу великий рюкзак і куртку,

поки захмелілій захисник Батьківщини намагався всунути праву ногу в тіснуватий черевик. Але цей випадок був винятком. Більше в містах і селах Луганщини я подібного не бачив. Солдати як солдати, не такі вже й виснажені, хіба що трохи втомлені війною. Чимало людей у віці сорок-п'ятдесяти, хоч не бракує й молодих. Першого ж дня у Лисичанську я побачив бійця з емблемою батальйону «Азов», який ішов разом зі своєю дівчиною. Привітався до них: «Слава Україні!», «Героям слава!» — відповів за обох юнак. «Невже й у Лисичанську «азовці стоять?» — запитую. «А чом би й ні?» — відповів доброволець. А потім, перешовши на російську мову, розповів, що воює на півдні, а в рідній Лисичанськ прихав на ротацію. Я дово гдумав над цим фактом — радіті мені чи засмучуватись? З одного боку, приемно, що український схід народжує таких герой, з іншого боку, погано, навіть патріоти ніяк не можуть оволодити українською досконалістю. Факт залишається фактом — за Україну воюють не лише україномовні. Якось в переповненому людьми автобусі я запропонував військовику поставити свій рюкзак мені на коліна. Боець був дуже вдячний, видно, не звик до такого приязного ставлення з боку цивільного населення. Дякуючи мені, він сказав декілька слів з білоруським акцентом. Я одразу подумав: цей хлопець десь із північно-західної Чернігівщини. З Городнянського або Ріпкінського районів. Запитав про це прямо й отримав відповідь: з Ріпкінського. Отже, я не помилився. Але очевидно й інше: тут, у гориці війни, всі швидко стають переконаними українцями — і росіяні, і білоруси, і греки, і кримські татари.

НАЗВИ ВУЛИЦЬ У СЕВЕРОДОНЕЦЬКУ ВЖЕ ПИШУТЬ УКРАЇНСЬКОЮ

Не міг не звернути увагу на мовне питання. На відміну від північної Луганщини, де я побував ще в 2014 році, в Лисичанську й Сєверодонецьку України менше. Якщо в Сватовому майже 80% містян розмовляють українською чи суржиком, то тут лише відсоток 10. Там українських вивісок понад 50%, а тут — максимум 20-25%. А тому кожній радієш, як дитина. Ось таке тут «ущемлені права російськоязичних»... Звісно, за такого невисокого рівня

Патріотичне гасло на околиці Попасної

українізашії помилок в українських текстах вистачає. Наприклад: «Торгівля заборонена. Штраф 119 грн. з конфіскацією товара». Чимало зразків шизофренічної двомовності. Наприклад: «Столовая «Світанок», «Ринок «Злагода» і таке інше. Добре, що в Сєверодонецьку хоч назви вулиць почали писати українською. Російськомовні таблиці таож ніхто не знімав, так що фактично вийшла двомовність. Але в інших містах Луганщини навіть до такої «урізаної» двомовності руки не завжди доходить. З іншого боку, є чимало свідчень того, що патріоти в містах і селах Луганщини залишилися. Напис «Або воля, або смерть» я побачив у самому центрі Сєверодонецька. А ще є «ЛНР — дорога в нікуда», «Смерть Путину — і сепарам» тощо.

Є чимало свідчень утисків релігійних конфесій — усіх, окрім УПЦ МП. У Лисичанську зробив фото: церква евангельських християн-баптистів «Центральна» знаходиться аж ніяк не в центрі, а сиротливо прилаштувалася посеред металевих гаряжів. На одному з них напис: «Россія рулить». Доречні написи — він все пояснює. Гірко лише те, що український світ відвойовує втрачені позиції поступово, а «руссійський мир» настає рішуче і масштабно. У Попасній найсумніше — там багато зруйнованих будинків. Патріотичні написи українською, які з'явилися нещодавно, звісно, не компенсують збитків. Але мені приємно було читати гасла, які в інших

областях досі не зустрічав. Наприклад: «Тут все священне, все твое, бо зветься просто краєм рідним». На міському спортивному закладі «Відродження» майорить синьо-жовтій прапор, та й усе тут виконано в національних кольорах. Так нова влада намагається підкреслити, що це вже Україна, а не якась там Лугандонія...
ЦІКАВІ ЛЮДИ ЛУГАНЩИНИ
До речі, варто сказати про цінні. Вони на Луганщині вищі, ніж у центрі та на заході України. Відсотків на 15-20. Але це, зважаючи на що. У Сєверодонецьку, скажімо, яблука дешевіші, ніж у Львові. Несуттєво, але дешевіші. Мабуть, тому, що в садках їх багато, а попіт не такий вже великий. Жити ж селянам за щось треба... Тому й продають так, як виходить. А заводи в Сєверодонецьку і Лисичанську, на жаль, стоять, дімів майже не видно. Тут Путін домігся свого. На що можна буде розраховувати, відбудовуючи край? Хіба що на допомогу Заходу та на максимальну мобілізацію своїх, проукраїнських громадян? Вони там, на щастя, є. Зустрічав мене Ігор Запрудський, проукраїнський активіст з Луганська. З цієї ж причини йому довелося разом з батьками виїхати з так званої ЛНР на визволену територію. Ввечері я довго говорив з його батьком. Семен Леонідович, певно, був зразковою радянською людиною. Не примітивним «свіком», а радянським із знаком якості! До цієї категорії я завжди ставився шанобливо. Бо ці люди були чесними з оточенням і з державою. А те, що їх радянська влада використовувала по повній програмі, — це вже інша справа. Так ось, Семен Леонідович — колишній десантник. Багато стрибків з парашутом у повному бойовому спорядженні! За спину — справжні військові навчання, ще й випробування на «живучість». Семен оригінально познайомився зі своєю майбутньою дружиною. Приглянулася йому дівчина, яка їхала з ним в одному трамваї; колишній десантник навіть встиг вловити її вдячний, зацікавлений погляд. Але сталося так, що її оточили молодики напідпитку. Спочатку почали жартувати, а потім непомітно потяглися до сумочки...
(Закінчення на 5-й стор.)

Зруйнований будинок у Попасні

А заводи стоять...

Агітаційний плакат у Сєверодонецьку

Семен помітив це і перехопив руку злодія. Той спробував ударити хлопця, але... Краще б він цього не робив. Бо десантна підготовка тоді була на високому рівні, Семен розібралася з ними усіма. Так і познайомилися. Хто ж відмовиться від такого мужчини — сильного і справедливого?

Семен Леонідович показав мені чимало статей, написаних про нього раніше в луганських газетах. І цікаво, що більшість із них — українською мовою! Біо цієї мови в 50-ті та в 60-ти роки в Луганську було ще багато. Так ось, цікаво, що Ігор — син радянської (та ще й «зі знаком якості») людини — визначився на користь України. Такі для Луганщини, звісно, були чужими. Не зовсім своїми виявилися Запорізькі і для рідної влади. Бо затримки із зарплатою торкнулися не лише сепарів, які примудряються отримувати і нашу пенсію, і луганську, але й українських патріотів, які покинули рідні домівки. Наступного дня я чух багато аргументів у пенсійному фонду Северодонецька. Українська активістка Рима Білоцерківська однозначно стала на захист пенсіонерів, які приїхали з окупованих територій. Якби не знав Риму раніше, то подумав би, що активістка не розбіглась з питанням. Во для галичан, скажімо, покарати пенсіонерів, які масово валили на сепарський референдум, — це свята справа. Але Рима Білоцерківська вважає, що гуманне ставлення до пенсіонерів — це найкращий вихід у даній ситуації. Хай навіть дехто з них і помілівся два роки тому. Але ж на лобі це не написано! Беру до уваги її позицію. Адже мої друзі будуть розпитувати про такі деталі.

Ще було цікаве знайомство з журналістом Сашком, який також покинув Луганськ. Мусить трохи «шифруватися», бо там залишилися друзі й рідні. Тому прізвище просить не згадувати.

Цікаво, що рідний батько Олександра — донський козак. Вітчим — також. Родичі по лінії матері, хоч і мали українські прізвища, але вважали себе росіянами. А ось Сашко під час окупації відчув, що Україна йому ближча! І таких росіян, стверджує він, є досить багато. Чим вища культура людини — тим твердіша проукраїнська позиція. Зате еватники чисто українського походження... І це сумний факт. Але справжню українку я все ж побачив, коли збирався від їїджасти з Лисичанська. Спочатку помітив, що молодій поліціянт шанобливо проводив бабусю до крісла, а вона йому в цей час говорила: «Я — просвіттянка... За мене тепер вся Україна молиться!». Тут я відразу пригадав відео з Інтернету: старенька бабуся вийшла з невеликим синьо-жовтым пропарцем до пам'ятника Тарасові Шевченку в Луганську і сміливо відбивалася від образів сепаратистів. Ніби схожа... Невже це та сама геройчна бабуся? Виявилося, що так. Встигли трохи переговорити. Під час розмови з'ясувалося, що луганчанка дуже любить вірші Анастасії Дмитрук. Зокрема: «Никогда мы не будем братьями...». А у мене саме був примірник «Культури» з гарним фото юної поетеси на обкладинці. Без вагань подарував його нескорений просвіттянці, хоч збирався везти іншим людям. От якби ще й «Світличка» була! Такі поїздки, справді, гарантують багато несподіваних і корисних знайомств. Під стук коліс мріяв про те, що незабаром зможу популяризувати на ході і нашу газету.

Сергій ЛАЩЕНКО

Нескорена просвітняка

«ЛНР/ДНР» КЕРУЮТЬ З П'ЯТИ РОСІЙСЬКИХ МІНІСТЕРСТВ

Росія фактично безпосередньо керує самопроголошеними «республіками» на сході України, так звані місцеві лідери не мають власного права голосу. Про це йдеться в ексклюзивному матеріалі—розслідуванні німецького таблоїду «Bild», до відома якого потрапили документи, що доводять це.

«Із протоколу випливає те, чого спостерігачі остерігалися вже давно: уряд Росії вирішує всі питання сепаратистських регіонів на сході України», — розповідається у статті.

Документ, про який йдеться, — це протокол засідання Міжвідомчої комісії з надання гуманітарної підтримки постраждалим територіям південно-східних районів Донецької і Луганської областей України, що відбулося у Держдумі РФ 23 жовтня 2015 року.

З протоколу ясно, що де-факто Москва

керує цими територіями, а лідери сепаратистів є всього лише марionетками Кремля. Управління поділене між шістьма робочими групами п'яти російських міністерств, які контролюють податкові збори і фінансові питання, теми відновлення інфраструктури, функціонування громадського транспорту, а також торгівлю енергоресурсами і ринок електроенергії. Нагляд за цим здійснює, як стверджує автор матеріалу, ФСБ.

Таким чином, Росія за допомогою свого «тіньового уряду» на Донбасі, до складу якого нібито входять віце-прем'єр уряду РФ Дмитро Козак (довірена особа Путіна), заступники міністрів економічного розвитку Сергій Назаров і фінансів Леонід Горнін та жодного представника власне «республік», має над регіоном повний політичний і економічний контроль.

Московська окупація перетворила Донбас на гостру проблему не лише новин із зони АТО. Чимало переселенців із Донбасу нині живуть у різних областях України. Тому для широкого читацького загалу буде цікавим дослідження «Донбас вчора та завтра (медико-демографічний та соціальний вимір)», яке написали науковці — доктори медичних наук Володимир Войтенко, Анатолій Писарук, Микола Ахаладзе, кандидат біологічних наук Наталія Кошель і кандидат медичних наук Людмила Мехова.

Автори зазначають: «Проблеми медичної демографії, соціології та політики сьогодні зав'язалися в тісний вузол (якщо не в петлю) — і в такому трагічному зчепленні вони відзеркалені на сторінках цієї книги. Звертаємо увагу шановних читачів на те, що всі наші наукові матеріали (на які припадає переважна кількість тексту) вийшли друком до початку інтервенції РФ в Україну, натомість, вся публіцистика належить не нам і в ЗМІ оприлюднена під час Майдану та АТО».

Упродовж багатьох віків Україна освоювала причорноморські степи. В цьому процесі були періоди відступів і наступів. Велику роль у боротьбі за степ відігравоукраїнське козацтво. А на початку 1920-х років селянські повстанські загони в Україні, зокрема на Донбасі, вели спротив війну проти більшовиків. У 1921 році комуністична влада встановила в Україні перший голodomор. Його головна мета — придушити селянський повстанський рух.

«Харківський «Пролетарій» навіть 29 грудня 1921 р. дуже чітко розмежував «голод у Поволжі» (яке треба було рятувати щосили, у тому числі й хлібом з України) та «недорід у південних губерніях України» (який, на думку московських керівників, жодної компенсації не потребував). Хлібом постачався лише міський пролетаріат — робітники шахт, із сіл Донеччини хліб вивозили. У умовах терору та голоду повстанські загони були знищені або самоліквідувалися». Проте Донбас дав Україні Василя Стуса, Олексу Тихого, Івана Дзюбу і багатьох інших героїв.

Дослідники стверджують: «Зміна генерації призводить до заміщення совєцьких орієнтирів (класових) на російсько-московські (великодержавні, замасковані під слов'янство та православ'я). Чекати нових технологій від економічного співробітництва з північно-східним сусідом — марна справа. Донецька та Луганська області посидають осінні місяці за індексом людського розвитку поміж регіонами України. Територія Донецької області складає 4,4% від загальної площи держави, але на цьому клапті землі концентрується третина їїдучих відходів, які виникають у промисловості. Підсумовуючи, мусимо бачити і чорне, і біле. Перше: маємо усвідомлювати, що саме руками донецьких трударів створюється значна частка валового національного продукту, а валютна виручка від нього дозволяє купувати багато з того (від бензину до інсуліну), без чого Україна обйтися не може. Друге: примітивна економіка (купуємо нафту й газ; продаємо метал і труби, для виробництва яких потрібна прірва енергії) зумовлює загрози національній безпеці України — внутрішні (екологічні) й зовнішні (пов'язані з економічною кон'юнктурою й коливанням цін на метал та енергоносії). Тим часом зализо як товар у постіндустріальному світі виходить із моди, а донбаське вугілля навіть на внутрішньому ринку дорожче, ніж російське чи польське. Якийсь час Донбас (і Україна)

емств, які при перших ознаках конкуренції виявилися нікому не потрібними. (як і їхні працівники).

Саме тоді Донбас трудовий перевертівся на Донбас кримінально-люмпенський, який ми знаємо останню чверть століття.

Науковці пояснюють: «Тамтешні, «донецькі», порядки успадковані від СРСР, де індустрія була самоцінною («надлюдською») сутності, гарантією «боротьби зі світовим імперіалізмом» і дійною коровою для донорських вливань африканським, азійським та південноамериканським прибічникам соціалізму».

А ось характеристика підприємливих людей Донбасу: «Той, хто мав справу з донецькими бізнесменами (справжніми, а не «пташенятами гнізда януковичево-ахметівсько-ефремовського»), скаже, що кращих просто немає. Це — невтомні люди з широким мисленням щодо того, як заробляти, що ніхто інший, окрім

При тому, що офіційно комісія після її створення у грудні 2014 року ніби не засідала, насправді вона зустрічається раз на місяць і вирішує далеко не тільки гуманітарні питання, йдеться у матеріалі газети.

Автори статті запевняють, що перевірляли достовірність документа і можуть поручити-ся за його автентичність. (ukrinform.ua)

Тоді зійшлося кілька тисяч народу з російськими прапорами. Але тобули не жителі Донбасу. Людей привезли з Росії. Хтось спалив прапор футбольного клубу «Шахтар». Усі знають, що своє цього не зробили б: до команди в донеччан велика повага. Наприкінці квітня ситуація змінилася. Багато чого дала російська пропаганда. Из захопленого ефіру обласної телерадіокомпанії дунали російські канали... Донеччани сприймали будь-яку путінську брехню — стосовно «Правого сектора», бандерівців і Тягнибока, який нібито збирався депортувати всіх російськомовних громадян».

Колишній мер Луганська Олексій Данилов радить (мовою оригіналу): «Во-перших, ми офіційно обязаны призначити, что находимся в состоянии войны, пусть и непривычной, гибридной, нелинейной — с Российской Федерацией. Во-вторых, мы должны прекра-

ЧИ СТАНЕ ДОНБАС ЗНОВУ ДИКИМ ЗАХОДОМ СХІДНОЇ ЄВРОПИ?

припадає 27 абортів, а в групі Б — 47. Істотна різниця. Коли йдеться про природний рух людності в двох групах, то на 1000 населення маємо: народжуваність — 10,7 і 8,3; кількість померлих — 14,2 і 17,5. Депопуляція — -3,6 і -9,2. Різниця неабияка. Серед чоловіків особливо висока смертність на північ та схід.

Донбас у певні періоди уподоблювався США: «У середині XIX століття ця територія стала активно освоюватися в царині вугледобування та побудови важкої промисловості. Фактично на порожнє місце почав приходити іноземний капітал, який царський уряд усіляко заохочував, та освіченій інженерський склад; туди ж потяглися з усієї Російської імперії, а також із країн Східної Європи найактивніші, найпідприємливіші, найавантурніші люди, яким нічого було втрачати на попередньому місці проживання. Вони йшли в цей край не тільки в горноти за гроши, а й за місією про нову територію, де завжди є робота, де (якщо ти достатньо хвацький та жорсткий) маєш усі шанси піднятися, де не питають, де цікавитимуться тільки одним: що вміш робити? Якщо порівняти, як розвивалися Донбас та промислові регіони США, то не знайдеть відмінностей. Різке зростання у всьому: видобутку вугілля, кілометрові побудовані залишні, врожаях пшениці, виплавці сталі, сфері обслуговування, розбудові міст, бурхливому збільшенню населення. «Позолочений вік» на Донбасі тривав навіть довше, ніж у Сполучених Штатах, аж до самої революції 1917 року. І далі, до Другої світової, під час масової індустріалізації в СРСР, коли там знаходили прихисток багато «старих кадрів» і «зайвих людей». Фактично понад півстоліття цей регіон був такою собою Америкою в Російській імперії, Новим світом для Східної Європи. Вододілом стала Друга світова, коли Донбас зазнав гіганських втрат. Потім настали 1960-1970-ті, коли в цей край примусово погнали з усього СРСР колишні зеків, коли через гігантоманію почалося будівництво купи підпри-

американців, не спадає на думку».

Тому має бути стратегічний план України з реконструкції Донбасу — створити там знову Дикий Захід Східної Європи, зону, відкриту для нових ідей, інновацій із будь-якого куточка світу, вільну від податкового тиску, борократії.

Але це буде після перемоги АТО і реабілітації населення Донбасу від путінської пропаганди. Буде потрібне очищення, як денацифікація у повоєнні Німеччині.

Путінська Росія дуже подібна до фашистських режимів у Німеччині та Італії. Гітлер казав, що німці «мають повернутися туди, де зупинилися шістсот років тому». Муссоліні вважав, що Італія повинна відновити Римську імперію. Путін прагне відновити СРСР. «Для

ПІШОВ З ЖИТТЯ КОРИФЕЙ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ХОРОВОГО МИСТЕЦТВА АНАТОЛІЙ АВДІЄВСЬКИЙ

24 березня пішов з життя Герой України, український хоровий диригент, композитор, педагог, художній керівник і головний хоровий диригент Національного заслуженого академічного українського народного хору імені Г. Г. Вертьовки, голова Національної всеукраїнської музичної спілки Анатолій Тимофійович Авдієвський.

Все своє життя Анатолій Тимофійович присвятив мистецтву. Був засновником та художнім керівником і головним диригентом Поліського ансамблю піsnі і танцю «Льонок», викладав хорове диригування у Житомирському музичному училищі, художнім керівником і головним диригентом Черкаського українського народного хору. Тривалий час — художній керівник і головний диригент Національного заслуженого академічного українського народного хору імені Г. Вертьовки.

Саме завдяки його кропіткій роботі засłużений академічний український народний хор імені Г. Г. Вертьовки здобув міжнародну славу, став окрасою українського мистецтва і творчою візитівкою України.

Анатолій Авдієвський є автором числен-

них творів, спіт, обробок українських народних пісень, а також польських, чеських, іспанських, бразильських, корейських. Хор-майстер опери «Цвіт папороті» та ораторії «Чорна елегія» Є. Станковича. Головний диригент-постановник Співочих полів України, зведеніх хорів, керівник всеукраїнських семінарів керівників хорів, голова журі всеукраїнських конкурсів. Герой України, народний артист України, заслужений діяч мистецтв України, президент Національного музичного Комітету України Міжнародної музичної ради ЮНЕСКО, Член Комітету з Державних премій України імені Т. Г. Шевченка, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка та багатьох інших державних премій. У Києві на Алеї зірок (вулиця Хрестатик, 15) встановлено зірку Анатолія Тимофійовича Авдієвського.

Висловлюємо щирі співчуття рідним, близьким, колегам, учням визначного культурного діяча України, знакової постаті нашого часу Анатолія Тимофійовича Авдієвського.

Вічна йому пам'ять...

Міністерство культури України

ОСТАННІ БЕРЕЗНЕВІ ДНІ ПРИНЕСЛИ УКРАЇНСЬКІЙ КРИМСЬКІЙ ГРОМАДІ СУМНУ ЗВІСТКУ — У СІМФЕРОПОЛУ НА 87-му РОЦІ ПІШОВ З ЖИТТЯ

ЛЕОНІД НИКОНЕНКО

Никоненко Леонід Максимович — письменник-драматург. Народився 24 січня 1929 року в селі Будилка Лебединського району Сумської області в селянській сім'ї. Після закінчення місцевої середньої школи вступає на навчання до Сумського педагогічного інституту, однак з другого курсу в 1950 році був призваний на строкову військову службу. Служив у Російській Федерації поблизу Байкалу. Саме на час перебування в армії випадають і перші його проби пера. Він стає активним дописувачем в армійську газету. Пише короткі оповідання про солдатське життя. Але час змінюється і змінюються його життєві орієнтири. Майбутнього письменника все більше став приваблювати театр. Саме тому після демобілізації в 1953 році Л. Никоненко за покликом Мелькомени стає студентом Харківського театрального інституту. Школу акторського мистецтва він проходить у класі визначного майстра української сцени Івана Мар'яненка. Після завершення навчання в 1957 році Леонід Никоненко за призначенням був направлений на роботу актором у Кримський український театр драми і музичної комедії. Тут він пропрацював більше 35 років і зіграв кілька десятків характерних ролей, ставши одним із провідних артистів театрального колективу. Глядачам запам'яталися багато зіграних ним героям як з класичних, так і сучасних драм, поставлених на театральній сцені.

Добре знання специфіки театру та законів драматичного жанру, а також бажання поповнити театральний репертуар спонукало успішного актора спробувати написати п'єсу самому. І вже перший дебют Никоненка-драматурга виявився досить вдалим. Його п'єса «Голубий слід», створена в 1973 році і тоді ж поставлена в рідному театрі, здобула високу оцінку театральної

публіки і була відзначена на республіканському конкурсі як найкращий драматичний твір на виробничу тему. Окріміній таким успіхом, письменник активно працює над новими творами. З-під його руки виходять п'єси — «Чужий», (1980), «Сільські дівчата» (1985), «Полин» (1986), «Гріховодник» (1990), «Розтрощене кохання» (1992), «Чмо» (1996), «Дамський роман» (2003). Частина з них опублікована в журналі «Райдуга» — «Голубий слід» (1982), «Чужий» (1982), «Сільські дівчата» (1987), всі інші отримали дозвіл репертуарної колегії Міністерства культури України на їхню постановку.

Драматичний доробок Леоніда Никоненка приніс йому визнання і утвердив як професійного драматурга. Його п'єси стали входити до репертуарів українських та зарубіжних театрів, зокрема Росії та Білорусі.

За акторську і драматургічну діяльність Леонід Никоненко нагороджувався почесними грамотами Міністерства культури України, тричі визнавався кращим актором театральних сезонів.

* * *

Творче об'єднання україномовних письменників Криму, сімферопольське товариство «Просвіта» ім. Тараса Шевченка, редакція «Кримської світлиці» глибоко сумують з природою смерті талановитого митця, актора і драматурга Леоніда Максимовича Никоненка і висловлюють щирі співчуття рідним і близьким покійного...

Українці мої...

«НА ЗМІНУ ВЕЛИКИМ МАЙСТРАМ В УКРАЇНІ ПРИХОДЯТЬ ЦИНЧНІ ДЛКИ...»

Знаєте, що найжахливіше в нинішній Україні? Майже абсолютна амнезія. Втрата не лише історичної пам'яті, а й адекватної реакції на своє сьогодення.

Пішов із життя Анатолій Авдієвський. Один із Титанів української культури — і це не метафора. Десятки років він очолював легендарний колектив — Національний академічний народний хор імені Г. Вертьовки. Хто чув його колектив, той знає — волосся встає дібки і мурахи по шкірі від їхнього співу. У цьому колективі вся велич і краса українського народу і його найбільшого багатства — народної пісні. Півсотні країн світу стоячи аплодували Маестро в різні часи. А як він діригував! Це була магія...

З ним пішла в небуття частина тієї епохи, де мистецтво ще пріорівлювалося до священодійства, а Митці були ледь не жерцями у храмі мистецтва.

Що буде далі?

На зміну Великим Майстрям усе частіше приходять цинчні длкі, які, потираючи руки, називають мистецтво шоу-бізнесом і думають лише про матеріальну вигоду. Якщо буде не вигідно, вони розпустять цей легендарний колектив, а приміщення віддадуть в оренду під офіси.

Сумно.

Я добре пам'ятаю, коли почалося наше моральне падіння. На початку двохсотисячних років, коли до Києва з візитом мав завітати Президент США Біл Кліnton, вирішувалось, яким мистецьким колективом зустріти його на Софіївській площі. Була пропозиція виставити хор ім. Г. Вертьовки, щоб грінув він своє неймовірно-потужне «Реве та стогне Дніпр широкий» і показав американцям усю могутність нашої нації.

Але якийсь духовний пігмеї від культури тоді вирішив, що це буде немодно і неактуально. Виставили групу «ВВ». Вони співали «У клубі булі любі танці...». А в телевів'ю, що транслювалося онлайн на всю країну, запрошували Клінтона пограти з ними на саксофоні...

А після того Клінтон з трибуни звертався до українців рядками Кобзаря: «Борітесь — поборете!». Але його вже ніхто не чув. Слова

падали в пустоту мертвих душ...

Сьогодні, дізnavшись про цю сумну звістку, я запитав у студентів, які прийшли вчитися в Університет культури, чи знають вони, хто такий Анатолій Авдієвський? Дітвора розгублено знизуває плечима. Вони не знають...

А в цей час у Будинку звукозапису на Печерську йшла нарада, де міністр культури В. Кириленко переконував керівників українських ФМ-радіостанцій у необхідності того, щоб в їхньому ефірі було хоча б 50% відсотків української музики. А ті комізилися і невдоволено кривилися, переконуючи громадськість, що це неможливо. Не розуміючи, що вони насправді є злочинці — гірші за тих сепарів, що стріляють в наших солдатів на сході. Бо їхня зброя значно страшніша — вона вбиває душі українців.

Я не знаю, що можна з цим зробити. Сьогодні на всіх телеканалах лише порожні балачки щодо майбутнього прем'єра. Клята бісова гра у бісер на очах у багатомільйонного народу, який зазнає суттєвої культурної поразки, але вже не здатен відчувати біль непоправних втрат...

Царство Небесне вам, Маестро Авдієвський! На вас чекає хор Янголів на Небесах. Якщо це можливо, Майстре, замовте перед Господом слово за нашу Україну...

Амінь.

Анатолій МАТВІЙЧУК

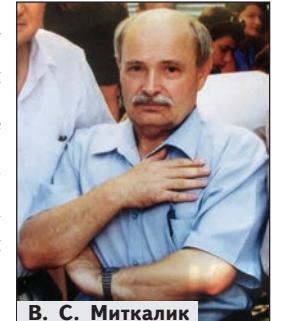
<https://www.facebook.com/amativychuk>

Цього року у пам'ятному «світличному» календарі значиться ще одна дата, яку не маємо права оминути увагою: 29 липня виповнилося 70 років Володимиру Сильвестровичу Миткалику, другому — після О. П. Кулика — головному редактору «Кримської світлиці».

Виповнилося б... Від минулої осені пішов уже 16-й рік, як Володимир Сильвестрович, власне, в саму кримську українську історію, бо Володимир Миткалик сам творив її — палким публіцистичним газетним словом на шпалтах рідного часопису. Він очолював «Світлицю» з весни 1995-го до осені 2000-го року — до самої смерті від розриву серця... Його нема, але залишилися десятки, сотні публікацій, які відзеркалюють кримську минувшину і залишаються актуальними й сьогодні. І якби свого часу дослухалася до газетного слова наша вічно недолуга влада, може, й не сталося б нині з Кримом ніякої анексії?

Ми публікуємо сьогодні уривок інтерв'ю, яке у квітні 1993 року дав Володимиру Миткалику знаменитий кримський хірург, учений, новатор, винахідник, завідувач кафедри травматології і ортопедії Кримського медінституту Олександр Іванович Бліскунов. Мало хто зізнав тоді (та й тепер), що мама і бабуся О. Бліскунова були українками, і він себе, коли отримував паспорт, записав українцем...

Коли отримував паспорт, мама, Палажка Іванівна, вже давно розвелася з батьком. Записав себе українцем — по мамі. А вона, член партії, секретар парткому, каже: зараз, синку, краще бути росіянином... Три роки минуло, як померла, середзна, а я в цей час був у Вашингтоні.

До речі, вперше побував у США разом з професором Г. А. Ілізаровим. Ще за життя називав його генієм, а він при цьому терпіти Бліскунова не міг і стільки йому напакостив, що нікому не снілося. Винуватцем був не Ілізаров, а система. Партийний демцентралізм, що проповідував: дістався гори — усі під себе. З Ілізаровим я зустрівся у відкритому «бою» на вчений раді галузевого міністерства в Москві. Фінал був такий: він програв і закотив істерiku. Було від чого — за методикою професора Г. А. Ілізарова результату треба було чекати чотири роки, а в мене — шість місяців...».

Записав
Володимир МИТКАЛИК
«Кримська світлиця»
за 17 квітня 1993 року

* * *

Повністю прочитати цей та інші матеріали можна в pdf-архіві «Кримської світлиці», куди ми щойно вклалі номери за квітень 1993 року. Заглядайте до нашого архіву — там історія боротьби за Український Крим, як і відповідь на запитання, чому ж за всі ці роки, які зафіксовані на пожовких від часу «Світличних» сторінках, Крим так і не став справді Українським...

Адреса електронного архіву «Кримської світлиці» — <http://svitlytsia.crimea.ua/pdf.html>

О. І. Бліскунов

Анатолій Олександрович Потєнко народився 1947 року на Черкащині. Поет, прозаїк, краснавець, історик. Закінчив Чернігівський кооперативний технікум у 1965 році за спеціальністю технолог і два факультети Сімферопольського держуніверситету – фізичного виховання (1976 р.) та історії (1986 р.).

Працював у хлібопекарстві, пройшовши шлях від майстра до директора хлібокомбінату, викладав у школі, займався підприємництвом.

У Криму проживає з 1969 року. Пише російською та українською мовами. Автор поетичних збірок «Барви кохання» (2009 р.), «В полоні пам'яті» (2013 р.), «Посмішка Пегаса» (2014 р.), збірки гумору і сатири «Про серйозне несерйозно» (2012 р.), енциклопедії цікавих фактів і подій «Хочу стати найрозумішим» (у 2-х томах 2012–2013 рр.), історико-краснавчих нарисів «Старий Крим: місто музеїв, місто-музей» (2010 і 2015 рр.), «Малоріченське» (2011 і 2013 рр.), «Рибаче» (2014 р.), «Генеральське» (2015 р.).

А. Потєнко – співзасновник і керівник гумористично-творчої групи «Посмішка Пегаса» та огляду-конкурсу народних талантів «Села Криму».

Марія Гаврилівна – ще зовсім молода людина. Своє ставлення до свого жіку вона недавно висловила синам такими словами:

— Мені, хлопчики, ще тільки 94-й пішов.

Сивоголові «хлопчики», які давним-давно стали пенсіонерами, почувши таку оптимістичну заяву, зняковіли. Ім стало соромно свого соціального статусу, і старший «хлопчик», Анатолій, несміливо посмів відкрити свого рота:

— Можете, нам треба вернутися на роботу? Адже ми в порівнянні з тобою – ще діти...

— Ви для мене всю життя діти. Про яку ти там роботу кажеш? Сиди дома і не рипайся – скорочений весь ходиш.

Марія Гаврилівна народилася і більшу частину свого життя прожила в чернігівському селі, недалеко від Брянської області, і в її українську мову частенько заскакують російські слова. Потім вона, після смерті чоловіка, перебралася в Крим, де жив її старший син Анатолій. У Криму її півінтернаціональну мову розуміли всі, навіть сусіди – вірмени і кримські татари. Мова бабусі Марусі – з повагою до її віку надалі потрібно використовувати слово «бабуся» – є надзвичайно колоритною, образною і часто дуже веселою: з гумором у ровесниці Радянського Союзу проблем ніколи не було. Нерідко з її вуст злітають справжні перли словесності, і тому старший син Анатолій завжди ходить біля мами з блокнотиком і олівцем, щоб встигнути зафіксувати черговий шедевр, до якого самому – не додуматися. Якось бабуся звернула увагу на не-нажерливість – на її думку – своєї невістки, жінки сина:

— У Тані рот не угасає: все єсть...

Цікаво, що рот чоловіка Тетяни теж був схожий на багаття, яке то спалахувало, то на дяжкий час загасало, але у бабусі, мабуть, був зір у неї, тому вона зараз не все помічає – роки свое беруть...

Якось взимку бабуся пояснила причину, чому в хаті стало холодно:

— Я все тепло виріпала дверима.

Згадуючи літа після смерті свого чоловіка, — а було їй тоді 57 років, — бабуся Маруся своє подальше самотнє життя пояснила коротко і ясно:

— Я, як вдовою стала, — то тисяча женихів до мене кинулась. Да нахрять вони мені здалися – матню їм стірати...

В останні десять років бабуся стала дуже уважно ставитись до свого здоров'я, а її настільною книжкою став місяцевий календар. Ця щоденна збірка гороскопів формувала не тільки її самопочуття, але також план роботи і поведінки на весь день:

— Сьодні вранці встала і

чуючу: не моя голова – як у гороскопі написано. А через два часа все вернулося на своє місце. Сьодні, хлопці, щоб грошей нікому не занімали і в долг самі не брали: день такий – сатанінський...

А втім, проблеми з головою вона відчуvalа кожного ранку – незалежно від прогнозів гороскопу. Ось типова ранкова доповідь про свій стан здорів'я від бабусі Марусі:

— Сьодні рано встала, свій

фарбуvalа волосся бабусі, а коли приїжджала, то балувала їх чимсь смачненьким. Це ставлення дуже подобалось бабусі:

— Света для мене – самий цінний чоловік. Я нікому не отдамся, крім Свети, бо ніхто так не стриже, як вона. А недавно мені Света привезла наїздані долики. Я думала, що то – лимон, і без охоти в рот кинула. А воно так гарно кинулося, бо то сочна апельсинка оказалась.

Жви з батьком мене не доделили, а потім виховали придурком. Це я повинен на вас ображатися, а не ти на мене...

Маті замовкla – мабуть, згадувала те, колись недоборлене... Потім її лице проясніло, і вона радісно повідомила сину, з любов'ю дивлячись на нього:

— Ні, Толя, це я забула: ми тебе доборили, навіть переборили – я вспомнила це. Так що ти в мене – перероблений придурок. І вого ти тільки вдався – такий?

Анатолій ПОТЕНКО

«ПЕРЛИ» БАБУСІ МАРУСІ

ІЗ ЦИКЛУ «НЕВИГАДАНІ ЖИТЕЙСЬКІ ІСТОРІЇ»

череп потрогала, а там все гуде, як у котлі. Ще такого ніколи не було.

Через декілька годин тиск у «котлі» зменшувався, і медичний звіт ставав набагато оптимістичнішим:

— О, уже в голові розвинулось – легче стало.

В останні роки бабуся стала скаржитися на свою пам'ять, хоча без помилок називала дати всіх релігійних свят, імена онуків своїх далеких родичів і найдрібніші деталі зі свого дитинства. А ось нові слова, імена, прізвища і другі назви частенько забувала. Якось вона попросила сина:

— Толя, з'їзді на Навоз, купи продуктів до дня рождення.

Син зразу все зрозумів, але прикинувся нетямущим:

— Мамо, чого ця на навоз пойді? Він же грязний і вонючий, я ж і сам там завоняюсь...

— Та я не про гній кажу, а про базар, де все продається.

— Так то ж Привоз!

— А я тобі про що кажу – конечно, про Привоз. Якщо і не так сказала, то міг біз і сам догадатися. Більше 20 років учівся, а толк який з цього?

Іноді бабуся змішувала різні поняття — вік, наприклад, з грошима:

— Доконає мене таки склопіз. Я дуже довго чуствувала себе здоровово, але коли мені сповнилось 80 рублів, то болічки так і полізли, в тому числі і на пам'ять.

Іноді склероз, перетворений язиком Марії Гаврилівни на інструмент по вирізанню шибок, жартував над бабусею, змущуючи її забувати і назви хвороб:

— Мені в носі пече. То Света мене лічила від гамору і пирснула в ніс щось гаряче. А чого ви смієтесь: що – гаморой не там? А що там? Ага, вспомнила: у носі – гаймаріт, а гаморой – з другої сторони і нижче.

Світлана дружила з дітьми бабусі і частенько їздила до неї в гості. Вона колись була медичною сестрою, тому дала бабусі різni поради і лікувала незнані захворювання своєї старшої подружки. Світлана також підстригала і

А ось стосунки зі старшим сином були у нашої геройні дещо складнішими. Анатолій теж привозив мамі щось смачненькє, але був ехіндним і часто чіплявся до маминих слів, записавши спочатку їх у свій блокнотик. Якось бабуся Маруся згадала онуку Лесю і її нелегку долю:

— А Лесю її чоловік Роман частенько б'є. Він – хороший електрик.

Цей алогічний перехід від осудження до похвали далі розвинув Анатолій, бо потрібно було якось поєднати професію Романа з його ставленням до своєї жінки:

— Значить, він током б'є Лесю.

— Дурень ти... Це тебе треба бити током – може порозумішаєш.

Якось вранці, після чергового медичного звіту, бабуся Маруся вирішила вияснити в старшого сина про лікарські спеціалізації:

— Толя, у мене голова болить. А який лікар голову лічить?

— Головний лікар, мамо.

— А чого – головний? А як він не по тій частині?

— По тій, мамо: його ж за це головним, Толя, якісь

— Ти в мене, Толя, якісь ненормальний: все в сміх переводиш. Як ви прешаєш яким членом?

— А я за їм гроши платить: вдень в будці, як собаки, сидять, а вночі в тій же будді сплять. Я це можу робити, тим більше – безплатно. Он яка фірма економія буде. А в цю фірму і я свої гроши вкладаю.

Фірма не заперечувала, і Марія Гаврилівна стала веочіно-нічним директором – так її називали діти. Вона навіть воду продавала через віконце кімнати охорони і була дуже задоволена, що приносить користь у свої вісімдесяті з лишнім роком. А щоб був з нею постійний зв'язок, сини купили матері мобільний телефон. Це чудо електронної техніки бабуся Маруся скоро стала наділяти майже чарівними властивостями: вона гадала, що з допомогою слухавки – так бабуся називає мобілку – можна спілкуватися навіть з потойбічним світом. А як ішо пояснити її

— «Перероблений придурок» і тут залишив за собою осанне слово:

— В тебе, мамо, в тебе... Я все життя беру з тебе приклад.

«НЕПРЯТНИЙ ЗВОНОК»

Бабуся Маруся декілька років жила під Алуштою, в селі Ізобільне, де її діти побудували цех з виробництва фасованої води. Там другий поверх адміністративного корпусу був перетворений на дві окремі двокімнатні житлові квартири, де було все для комфорту проживання: кухня з газом, туалети, душ, опалення, кабельне телебачення. А з вікон було видно Алушту з морем і одні з найкрасивіших гір Криму: Роман-Кош, Чатирдаг і Демерджі. Побачивши вперше цю красу, бабуся згадала:

— Тут, в одній з квартир, буду жити я. Тут із хати виїдеши, і ось він – воздух...

Сини були тільки раді, що мамі в Ізобільному подобається. Вона ж, призвичайвшись до життя на новому місці, стала потихеньку находити свої порядки. Насамперед, Марія Гаврилівна домоглася, що були звільнені сторожі:

— А тут, в одній з квартир, буду жити я. Тут із хати виїдеши, і ось він – воздух...

Сини були тільки раді, що мамі в Ізобільному подобається. Вона ж, призвичайвшись до життя на новому місці, стала потихеньку находити свої порядки. Насамперед, Марія Гаврилівна домоглася, що були звільнені сторожі:

— А тут, в одній з квартир, буду жити я. Тут із хати виїдеши, і ось він – воздух...

Сини були тільки раді, що мамі в Ізобільному подобається. Вона ж, призвичайвшись до життя на новому місці, стала потихеньку находити свої порядки. Насамперед, Марія Гаврилівна домоглася, що були звільнені сторожі:

— А тут, в одній з квартир, буду жити я. Тут із хати виїдеши, і ось він – воздух...

Сини були тільки раді, що мамі в Ізобільному подобається. Вона ж, призвичайвшись до життя на новому місці, стала потихеньку находити свої порядки. Насамперед, Марія Гаврилівна домоглася, що були звільнені сторожі:

— А тут, в одній з квартир, буду жити я. Тут із хати виїдеши, і ось він – воздух...

Сини були тільки раді, що мамі в Ізобільному подобається. Вона ж, призвичайвшись до життя на новому місці, стала потихеньку находити свої порядки. Насамперед, Марія Гаврилівна домоглася, що були звільнені сторожі:

— А тут, в одній з квартир, буду жити я. Тут із хати виїдеши, і ось він – воздух...

Сини були тільки раді, що мамі в Ізобільному подобається. Вона ж, призвичайвшись до життя на новому місці, стала потихеньку находити свої порядки. Насамперед, Марі

— ОСЬ ТАКУ І ВЛАДУ МАЄМ, — ВУСА ДІД ЖУЄ, — З РОКУ В РІК ПЕРЕБИРАЄМ, А ВОНА — ГНИЄ!..

Володимир ДІДКІВСЬКИЙ

КРИМ І КОЗИ

— Криму хочу! —
білась птахом
Бабця й голосила...
Дід на те:
— Гостри домауху
І... сідлай кобилу!
— Не пушу — стара невтішно.
Дід аж зизнув оком:
— Врешті, хто тобі миліший:
Крим чи дід під боком?..
Зізнавайся по секрету,
Бо трясе обида,
Що ж ти хочеш, Лизавето?
— Криму хочу... й діда!..
Як візьмеш до рук шаблюку,
Можеш і пропласти!..
Хто ж глядіти буде внуків,
Кози й вівці пасти?..
Як ідеш, то йди з козою, —
Бабця зло бурмоче, —
Бо вона мені надою
Віддававте не хоче!
Дід на бабу глянув строго,
Напустив харизму:
— І на розум, бачу, вбога,
Й без патріотизму!..
В голові лиш кози, хата...
Ех, душа рядянна...
Я ж — козак! Піду звільнити
Крим од басурмана!

У ВОЛОДИМИРСЬКОМУ СОБОРІ
Депутат біля ікони...
А бабуся заду
Бубонить і б'є поклони:
— Боженьку, дай граду!..
Це збентежило наредпа...
Мовив для порядку:
— Что вы, бабушка, дурепа?
Град побьёт вам гряку?!

Затрусилася десниця...
— Граду, Боже, граду!!!
А ще грому й блискавицю...
На Верховну Раду!!!
А нам... дай погоди в травні,

Щоб росло все вгору,
Бо зведуть «мужі державні»
До Голодомору!..

УКРАЇНСЬКИЙ СИНДРОМ
Якщо в квартирі холодно,
То винен... комуніст!
Як холодно ще й голодно —
Москаль і шовініст!..
До влади їх приводимо
Підряд вже стільки літ —
Тоді «граблі» розводимо
Й клянем на чому світ!..
О демосе нещасний мій!
Чи ти не втратив стид?
Собі руками власними
Лаштуеш геноцид!..

НАША ПУТЬ...
На Захід звали філантропи,
В ЄС, в Брюссель

на randevu!..
Летів наш потяг до Європи!
Але... чомусь через Москву!..
Це трохи вікі,

та нам... спини:
Хіба українець ні козак?
Ta й для бездомної тварини
Сто сотень верст —

зовсім не гак!
Не ті часи настали нині,
Не заблукаемо в імлі?...
Бо скоро прapor

жовто-синій
Засяє сонцем на Кремлі!!!

СТАВ УЧИТЕЛЬ ДЕПУТАТОМ
Став учитель депутатом!..
Демократія — ура!

Годі зошти гортати:
До Верховної пора!..

Став учитель депутатом!..
І зажив, як в маслі кіт:

Має доларів багато,
Іст' не тюльку на обід...
Не ковтає більше слину:

На фуршетах залишки
Споживає острітину,
Іст' заморські балики!..
В борг не просить
гривню в кума,
Не збира тайком «бичків»...
Має тридцять три костоми,
Сто краваток, сто штанів!
Став заможно жити, багато,
В ресторанах п'є «саке»!
Став учитель... депутатом!!!
І присниться ж отаке?..

«ЄВРО»
Торбохвати діда Гнати
В ширі уязли:
— «Євро» є у вашій хаті?!

— Що ви? Ми — хохли!..

По сусіству «єврів» пара,

Через кілька хат:

«Євро» Ізя, «євро» Сара,

Трійко «єврятія»!..

ЛЮДОЇДИ
«Вишліть сала! — із Тюмені

Пише син Тарас. —

Надоелі мне пільмені,

Бражка, щі да квас!..

Не приеду к вам под Кіев,

Хоть меня убей:

Там бандеровці «бухіє»

Жрут живих детей!..

Хоть ночами

сниться «шинка»,

Не приеду к вам!..»

Відписала ненька: «Синку!

Залишайся там...

Тут війна, не «тралі-валі»,

Справа непроста...

Ну, а що цо канібалів —

Правдоночка свята!..

Сала й ми давно не бачим:

«Хунта» зжера все!..

Гризemo кістки... дитячі!..

Сором очі ссе...

Людойди з'їли тата

Й діда на обід...

На вечерю втерли брата,

Щоб набить живіт!..

Вили бабцю Лизавету

З револьвера в лоб...
А сестричку на котлети

Порубав «укроп»!..

Всіх поїли гайдамаки:

Півня, гусака...

Зиркани стали на собаку

Нашого Рябка!..

Бо в Рябка багацько сала

Й шубка — ого-го!..

Щоб не дав псаюха драла,

З'їли б і його!..

Не ковтає більше слину:

Шлем тобі...

ковбаску й шинку,

Смальцю й сала пуд!..

І живи... Деблів, синку,

Нам не треба тут!..

В руки «флаг» тобі й лопата —

Помагай катам!..

I, як мовить рідний тато,

Слава ХОХЛУЯМ!!!

ВІЧНА КРАСА,
або ПОЦІЛУЙ МЕНЕ

— Поморщилася ти, бабо,

Немов столітня жаба...

Цвіла ж, неначе вишня!.. —

Згадав дідуся колишнє.

Обняв бій й приголубив,

Поцілував би в губи!..

Та вся ти нині в зморшках:

Он шия — мов гармошка,

Вуста пом'ятія — ліща...

Гарненька лиш... сідниця!..

Зітхнула бабця Ганя:

— Коли горить бажання,

Не трати хвилини марно:

Цілути туди, де гарна!..

БУМЕРАНГ

Дід посіяв, неборака,

На городі грядку маку...

А старого — в кандали

Та й до слідчих потягли!..

Перспективонка сумна:

Конфіскація майна!..

Хоч пускав старий сльозу,

Описали все: козу,

Півня, квочку, гусака,

Ще й на прив'язі Рябка,

Що не встиг

сховатись в буду...

— Ждіть, — сказали,

— діду, суду!..

Загордився дід Мирон:

Я тепер —

наркобарон!..

ГУМАНІТАРІЙ

Поступать в аграрний вуз

Радить татко доні марно...

— Бюологій боюсь.

Я піду — в гуманітарний!

Бо ж до слова маю дар...

Вивчу Гоголя й Петарпку...

А татусь:

— I на базар —

продажувати «гуманітарку»!

З книги «Аби не гірше...»

САНАТОРНИЙ «ШАРКО»

Душ Шарко старому діду

Призначили здурю.

Прикульгав після обіду

ся у нашій районній газеті «Громада».

Працюю медсестрою і дуже

люблю свою роботу. Так само люблю

поезію. Мені не байдужа доля

України. Думаю, що найсильніша

наша зброя — мова, наша

працьовитість, наша

українськість. І якщо відмінно

зробити все, то відмінно

ВІРА РОЇК. ЖИТТЯ ПІСЛЯ ЖИТТЯ...

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)

Даремно чекали під час відкриття виставки до слова представника кримської влади, його прекрасно замінив колишній міністр культури АРК Анатолій Литвиненко, який очолює сьогодні Лівадійський палац, де до 100-річного ювілею готувалася виставка Віри Сергіївни, та, на жаль, свого свята майстрина не дочекалася. А нині діючі чиновники... Віра Роїк ніколи не була до них близькою, бо завжди любила правду і справедливість, які не часто гостюють у високих кабінетах.

Інша справа голова Спілки художників Криму Микола Моргун, котрий вів захід. Знаю, як майстрина пишалася принадлежністю до цієї спілки, тож теплі слова її голови, який і тепер зберігає подарований йому

Вірою Сергіївною зі своєї колекції наперсток, думаю, означали б для неї значно більше, ніж вимучені фрази відрядженої чиновниці третього розряду. Тим більше, що голові спілки, котрий добре знає, як передати образ людини з її духовним світом на полотні, було що сказати – він зосредоточив увагу на певних деталях портрета Віри Сергіївни, ніби малюючи її власним пензлем. І зобразив так, що важко було не відіznати: і світлий, не затмірений пережитими бідами погляд, і не співрозмірну зі slabенським, виснаженим роками тілом, енергією. Проте найбільше вразило, здавалося б, очевидне, але у вустах голови спілки воно набувало особливого значення і достовірності: життя після смерті – це більш як наполовину заслуга сім'ї неординарної людини, художника, скульптора, поета, музиканта. Бо минає час, приходить інші покоління, підростають інші герой. І тут, як завжди, прозвучали слова захоплення на адресу сина вишивальниці Вадима Михайловича, який робить все, щоб життя матусі продовжувало наповнюватися реальним смысом, щоб збиралися люди, обмінювалися спогадами, оглядали чаřівні вироби майстриń, заряджуючись новою енергією.

Та подбала Віра Роїк не лише про виховання сина. Долучила вона до улюбленого мистецтва і внучку Юлю та правнучку Аліну, і ця далекоглядна стратегія дає надію, що перспектива в українського рушничка у Криму довгострокова.

А поки що в позажиттєвому житті Віри Сергіївни відбуваються все нові події. Здається, тільки-но ділилися враженнями про рушник із зображенням майстриń та символікою, пов'язаною з її долею, вишиг Юрієм Савкою, як з'явилася картина Маргарити Васильєвої, що стала центром уваги на теперішній виставці. Дивна у неї історія. Картину з аналогічним сюжетом викупив свого часу у художниці для свого Будинку культури колгосп ім. Дружби народів, але вона не встигла її закінчити – підівело серце. Її пензля піхопив чоловік – заслужений художник АРК Юрій Петрович Фастенко, але вирішив, що вишивальниці повинні мати живі обличчя реальних людей, що стали прототипами, і звернувся до допомоги до Вадима Роїка, який і уявлення не мав про історію з картиною. Тепер на ній Віра Роїк з Аліною, Мариною та улюбленою ученицею Світланою Лавринюк, а також маленька донечка Марини і співробітниця київського літературного музею Мирослава. Юрій Петрович назвав цю спільну з дружиною працю «Пам'яті Віри Роїк», а я б назвала її «Щастя». Бо на ній дійсно щасливі люди, які нікуди не поспішають, не хвилюються, не рвуть собі душі – просто

вишивані під весняним квітучим деревом. Продовжують народжуватись і нові пісні, присвячені Вірі Роїк. Лише співак Орест Мартинів, голос української громади Криму, записав їх близько тридцяти. Заспівав і тепер, хоч без музики і мікрофона, але, як завжди, глибоко і зворушливо, бо пісні – про матір, а Віра Сергіївна за віком була матір'ю для переважно немолодої публіки, що зібралася у Будинку художника, матір'ю і за нашим глибинним духовним з'язком.

Але серед інших був виступ і «від молоді». Саме так означив своє слово Олег Кравченко, що називався головою місцевої української національно-культурної автономії міського округу Сімферополя. Він дійсно був молодим і нікому з присутніх не знайомим, тож хотілося запитати: хлопче, звідкіля ти взявся і як збираєшся очолювати людей, у яких не користується ні довірою, ні авторитетом? З коротенькою розмови із Олегом зрозуміла, що з українською мовою він теж знайомий у межах стандартної шкільної програми, і оськільки працює в «міністерстві фізкультури і спорту», дійшла висновку, що головою української громади Криму його призначила офіційна влада. Це, попри те, що в Криму чимало шанованих українців, хтось із яких очолював просвітнянські осередки, хтось працював на ніві освіти, а хтось прікрашав своїм талантом професійні українські мистецькі колективи, що було б особливо доречно, якщо йдеться про культурну автономію.

То чому ж вибір впав саме на цю людину, яка нічим себе не зарекомендувала на ніві українства? Чи це той самий варіант, що і Руслан Бальбек, теж «від молоді», який безцеремонно виступає від імені кримськотатарського народу, котрий, м'яко кажучи, його не любить і не поважає? У чеченців теж підібний лідер і теж – «від молоді» – улесливий щодо влади, жадібний до слави і багатства, які знадобляться ще на довгі роки. Здається, про щось подібне любили жартувати свого часу колишні обкомівці: якщо пінзити неможливо запобіти, її треба очілити. Дійсно, якщо українці в Криму такі є, то їх потрібно взяти під контроль, якось «окультурити», аби влада могла повсюди демонструвати такого їхнього лідера, який говорить лише те, що йому дозволено.

Дуже хотілось б помилитися, і якщо навіть О. Кравченка призначено з такою метою, бачити його людиною гнучкою і мудрою, яка зможе легалізувати хоча б мінімум співдіяння українці Криму за нинішніх умов.

А у своїй промові він себе практично не проявив, та й, можливо, ім'я Віри Роїк чув уперше. Але ж таки назвав її перлинкою, отже, до початку і побаченого байдужим не лішився.

А попереду нові заходи, присвячені 105-річчю Віри Сергіївни, нові враження, нові зустрічі, бо життя – триває...

Тамара СОЛОВЕЙ
Фото Віктора КАЧУЛИ
м. Сімферополь

Цьому рушнику В. Роїк — вже 80 років

Юрій Петрович Фастенко

Олег Кравченко

Людмила
ВЕСЕЛА

* * *

Коли серпень змалоє
городні свої натюрморти,
Стати б снам спокійнішими
і думам на зиму – ясніш.
Тільки сад відчував неминуче
і склипував потай,
Тільки сонячкам важко
влізати в останній свій вірш,
Бо холонує світанки
й тужавлють давні образи,
Набрякаючи, мовби повіки,
від сліз та безсонь.
Порозкидане листя,
неначе обірвані фрази,
Без надій на продовження –
тільки й кидай у вогонь.
Лиш турбот у суботи –
проміння в фонтанах помити
І жбурнути у воду на щастя
бліскучих монет.
Я вже знаю, що можна
годинами вітер ловити,
Він до рук йде тоді,
коли чує споріднений лет.
Я собі заберу парадольки
неправджену мрію –
Домалюю дощі і квіткам,
і рожевій зорі;
Коли ж серпень засне –
витру слізози, зіткну і змалоє.
Гусне перший туман,
гаснуть обрії і ліхтарі...
* * *

Той сад із обмерзлими снами
схилили літа,
Йому вже байдуже,
чи вкриє цю землю квітками.
Він може лише навколо себе
оглянутись так –
Збентежено й дико,
неначе закоханий Каїн.
Той сад із повіками сивими –
в піні проклять,
І ніби з учора галузок
вчепилось те мрево,
Бо сумніви досі
незірваним плодом висять,
Відколи його володіння
покинула Єва.
А саду було так блаженно
під Божим перстом
Дивитися в очі завіям,
що пахли медами.
Ta щось в цьому світі не так –
похитнувся понтона
І впав нам на голови
пізнім прозрінням Адама.
Де зникли видіння –
там скоро забудеться все,
Легенди і саги,
які відбулися у ньому.
Лиш лаштитися буде
весняного місяця серп
До перших проталин,
яким зашемить анемона.
* * *

Ми заледве згадаємо вікна,
що зиркали в ніч
нездумханим світлом
і стомленим вигином тіней,
бо зітхання зеленої тиши
лишилось нетлінним,
і збувалась весна,
як пророцтва сліпих віщунів.
Лиш у спогадах наших,
що з'являться тільки колись,
стане все на місця –
й достовірне, й відверто абсурдне,
і намоклі дахи,
і містечко вечірне безлюдне,

Cьогоднішня господиня поетичної сторінки «Кримської світлиці» – Весела Людмила Михайлівна. Народилась вона 13 серпня 1977 року в селі Лисець Дунаєвецького району на Хмельниччині. Закінчила Кіровоградську педагогічну академію у 2000 році, отримала фах педагога-психолога. Працює в редакції районної газети «Дунаєвецький вісник» з 1998 року.

Автор двох поетичних збірок: «Вереснева містечка» (2003 р.) та «Кленовий пасьянс» (2009 р.). Дипломант і переможець міжнародного літературного конкурсу «Гранослов» (2000, 2002). Переможець регіонального літературного фестивалю «Болохів-фест» (2009 р.). Друкувалася в газетах «Літературна Україна», «Молодь України», журналах «Жінка», «Дзвін», «Хортіця», інших періодичних виданнях, колективних збірниках та альманахах. Учасник Всеукраїнської наради молодих літераторів у Коктебелі (2002 рік).

Член Національної спілки журналістів з 2001 року. Член Національної спілки письменників з 2012 року.

«Я БИ ТАК І ЖИЛА – ГОДУВАЛА БУСІХ ГОЛУБІВ, КОЛИСАЛА ЇМ ГНІЗДА, ГУЛЯЮЧИ СВІТОМ РОЗТЕРЗАНИМ...»

й черно-білі видіння
заснуло в цвіті бджоли.
Свою здобич уперше
відпустить старий птахолов.
Відпустити й прощати –
така недовивчена грамота,
бо я знаю лише те,
що ю у тебе засіла у пам'яті
перша заповідь Божа,
яку Він писав про любо в.

* * *

Ти не збувся мені,
сива ніч відридала в хустину,
ти не винен – так сталося,
чи хтось передбачити міг,
що отак недочасно,
незданно і так безупинно,
і раптово на голови наші
розсиплетесь сніг.
Білий світ не змінівся,
лише засклепилися ріки,
здрімало безсоння
у теплих надійних руках,
і будильник, і кава,
й нечесана вулиця в вікнах,
і таки депресивно-красиві
сади в кожухах.

Ти не збувся мені.
Обірветися зима на півслові
і оплачути її
лиш вечірнього міста вогні.
В цьому домі так добре
відсунути крила гардин,
Коли зірка остання
збирає тумани над світом,
Метушитися з кухликом,
взяти із крана води,
Підливати вазони
і нишком радіти їх цвіту.

Щоб з вікна мені ранок
дені добрий уже ворожив,
І рівнішли клени
в холодному сонному сквері.

Ярмарковий дідусь

із корзиною стиглих жоржин

Уявлявся прибульцем

з моїх вересневих містерій.

Ось подовшли віриї

і покоротшли дні.

Скільки вже тих чудес –

тільки спогади теплих петуній.

Хазайнує там осінь –

зриває квітки по одній,

Що лишили в них бджоли

свое срібнокриле відлуння.

* * *

А може, не треба

спішити це стомлене літо,

нехай відпочине

над вирвою зболених днів.

Дамо йому часу

ще стільки, щобі відволіти.

Нехай добудує

свої білндажі захисні,

нехай договорить про все,

що не встигло сказати,

щоб не оглядатись

на той рубікон, де війна,

якщо вона раптом

не схоче ніяк відступати,

нехай про всяк випадок

дров припасе і вина.

Хай лишить набоїв

або хоч останній патрон

в найближчій кишені,

щоб швидко його діставати.

Нехай зачекає,

щоб охра торкнулася крон,

а всі есемески

дійшли до своїх адресатів.

Хай літо забуде про те,

як хотілось води,

а перш ніж піти

розшифрує свої криптограми

про час, що застиг

на світлинах навік молодим,

про те, що було

і могло іще статися з нами.

і кроки мої безупинні,
Землю минаючи,
вийдути у щось неземне.
Шубку віддам,
лиш у неба рядину зодягнена,

Мушу добігти туди,
де сидить у півні

Хлопчик безпомічний.

Пальчики в ньюго поранені,

Тулити лексеми якісь

недоречно-скляні.

Як це безглаздо –

йому ж так далеко до вічності!

Згустками світла

холодять уламки свічад.

Хочу додому. Я змерзла.

Я зовсім ще дівчинка.

Боженьку, можна мені

повернутися назад?

Але ж куди, як цінує

уже сплачено?

Це ж як зарубка на долі,

прокляття мені –

той голос із осені
кличе покинутим човником,
але ти не маєш чого
йому дати взамін,
ти все пробачаєш,
та не відпускаєш нічого.
Розходитьсь колами
й сходиться знов по воді
усе, що тобі треба знати
за чорним причалом,
і не віднайти вже ні назви його,
ні слідів,
ні тіней, ні слів,
із якими усе починалось.

* * *

Найдовша із зим наполеглива,
як фаталіст.
Вона ще не знає про те,
що вона проминула,
і кволю зеленню
пагорби цих передмість
ледь-ледь воскресають
і пахнуть застудою й мулом.
Нічого не зміниться –
завтра буде тільки так –
останні струмки
і найперші греки попід стріхами.
Найважча із зим
залишає гіркий післясмак.
Її чим завгодно згадають –
і смутком, і сніgom.
Ці звуки і сни
в інші дні ми читати могли б,
мовчання – як натяк
і протяги – як засторогу,
і начебто щось говоритиме
голос відліг,
але не промовить насправді
нічого такого...

ЛИСТ ДО ВЕСНИ

Так незвично вставати
з настірним горб'ячим галасом.
Сновидіння досвітні
такі несміливо-зелені.
Ти з нарцисами знову,
а я вже тебе зачекала –
бачиш, в мене пробудження
хворе якесі і непевне.
Іще вікна зачинені,
й серце мое ще розбите.
Я виходила з дому
і з вітром твоїм зустрілася.
То був день, котрий знав,
що йому треба вчитися жити.
Пахне перша гроза
і бузкі твоїх щемні «Дзінтарси».

ЛИСТ ДО ВЕСНИ-2

Ти прийшла, як завжди, –
трохи вогко і трохи вітряно.
Ти, здається, завжди
не спішила аж надто до мене.
Твоє сизе безсоння
з плющів підсніжників зіткано,
і мої віршення
насилується зірці зеленій.
Голуби заворликали знову
до мокрого березня.
Я би так і жила –
годувала б усіх голубів,
колисала їм гнізда,
гуляючи світом розтерзаним,
і гонила б свій біль –
може, яків би мене полюбив,
так, як любить одвічні
свої сновидіння й пробудження,
і калюжі, і дощі,
і невдалі експромти під настірій,
і минуле, як марево,
в ньому тумані застуджені
так довірливо трутися
об мої тремтячі зап'ястя.

* * *

І дастъ Бог дорогу,
що схожа на фата моргану,
і сонце, мов зморщене яблуко,
в попіл впаде.

Ти так і не зможеш
назвати от і х ворогами,
а в муках Твоїх
іще довшим здавася той день.

Триває дорога –
усі прошкували за нею,
лиш час, як укопаний,
став і донині стойти.

Пекучі дощі молитвами
пройдуть над землею,
і твердинею Божою
стане опліччя її.

Минала дорога –
у світу тремтіли повіки,
оливковим гаєм
вже зрадницькі тіні пройшли.

З покорююючою світ
позбавувався Господньої Зірки...

Хто цвяхи кував –
тим з очей мандрагори зросли,
хто витесав хрест –
тому руки цурпалками стали,

хто крові жадав –
тих невдовзі залило у ній...

**Данило
КОНОНЕНКО**

**СЛОВО
ДО КРИМСЬКИХ
УКРАЇНЦІВ**

Українці мої!
Кримські браття
У першім колінці!
Чом принищили собі,
Ніби вас і нема в цім краю?
Ми ж таки ще живі,
Ми ж бо з вами таки
Українці,
І не втратили гідність,
І совість, і мову свою!
Ми ж бо з вами отут,
у Криму,
Не у гостях, а вдома.
Тут наш рід, тут оселя
В квітучім вишневім садку...
І працюємо ми
До земоги, до поту,
До втоми,

Як діди і батьки,
Як судилося і нам на віку.
І нікуди нам звідси
Повік не піти, не подіться,
І ніхто, і ніколи
Нас не вирве з цієї землі.
Тут могили батьків.

Тут живуть наші внуки і діти,

Тут пустили коріння
Праправнуки нащі малі...

Крим — наш дім!

Українці здавен

І жили тут і часто бували:

Богуславка Маруся

Тут своїх спородила синів.

Нашу Лесю Вкрайнку

Простори оці вчарували,

Чумаки просто неба

Отут надивлялися снів.

Тут Богдана Хмельницького

Слава гуна не з'явля,

І Степана Руданського

Ялта іще пам'ята!

Українські полки

Севастополь від зайд

захищали,

Запорозький козак

Перекоп на баскуму коні

пролітав...

Скільки ж нашої крові святої

За вою в краю цім пролито!

Скільки вкладено сил,

Щоб були тут і мир, і добро!

І в сухому стелу для життя,

Щоб вроїлось жито,

З України сюди

Привели ми каналом

Дніпро!

Дай же, Дніпро, нам, рідний,

І змоги своєї, і сили!

Дай прозорість думок

І глибинисті,

І мудрість свою.

Ороси наші душі, як поля

Спраглі води твої оросили,

Об'єднай наш народ

У єдину і дружну сім'ю.

Край оцей

Ми давно віднайшли,

Обжили й полюбили,

Він зібрав нас усіх,

Як зібирає ріка ручай...

Боже ж мій!

Та невже ж бо ми мову свою

У Криму до кінця

роздубили,

Та невже ж ми забулися,

Хто ми і звідки чи?

Українці мої!

Пробудиться!

Не будьте байдужі:

Ваша доля таки ж бо

У ваших у дужих руках!

Хай же сповниться гордістю

Ваші застояні душі,

Доки жар українства

Іше не потух, не зачах!

О, братове мої!

Не соромтеся мови своєї!

Не соромтеся пісень,

Що полонять

увесь більш світ!

Не цурайтесь

неньки-Вкрайні,

Горніце серцем до неї,

Бо без неї зав'янем, загинем,

Як гине у непогіді цвіт!

Земляки мої кримські!

Та ж випряміть плечі

і спини!

З-поміж інших в Криму

Хай і ваші бриняль голоси!

Ми ж бо з вами таки

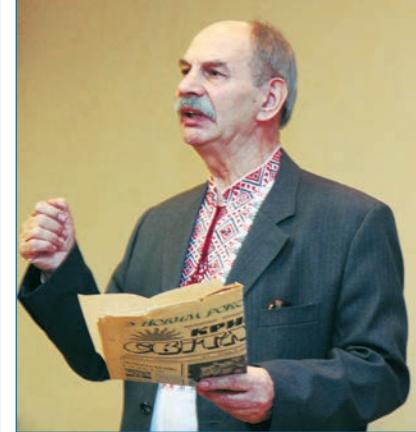
Живемо на землі України!

Ми ж бо ще українці!

Українці на вічні часи!

1992 р.

«СЛОВУ ДО КРИМСЬКИХ УКРАЇНЦІВ» ДАНИЛА КОНОНЕНКА — 24 РОКИ

Свое літературне звернення-заповіт до земляків Данило Андрійович Кононенко написав 2 квітня 1992 року. На той час ім'я поета Данила Кононенка — талановитого лірика було вже відоме в Україні. І хоч народився поет на благословенні землі Тараса Шевченка в селі Ребедайлівка Черкаської області, та більше 50 років прожив у Криму, який і називав своєю другою батьківщиною. Тут він закінчив службу в армії. Потім здобув вищу освіту в Сімферопольському педінституті (який пізніше став ТНУ ім. В. Вернадського). Сформувався як письменник.

Данило Андрійович Кононенко все своє життя писав свої твори лише рідною українською мовою. І, звичайно, коли юнак, який виростав на землі Великого Кобзаря, потрапив до Криму, де панувала лише російська мова і культура, він близько до серця приймав таку несправедливість. Адже в ті далекі радянські часи, коли молодий поет починав у Криму свою творчість, існувала лише єдина українська школа-інтернат і батьки мали право звільнити своїх дітей від вивчення української мови предмета. Та Данило Кононенко залишився вірним своєму роду і народу, писав і видавав тільки українські збірки віршів: «Джерела», «На весняному березі», «Квітичних сонячів оркестр», «З любовій добра», був упорядником унікальної поетичної анталогії «Люблю тебе, май Криме!». Вірші Д. Кононенка композитори клали на музику, так з'явились пісні «Вік Україну люби», «Село мое», «Земле моя кримська» та інші. В Криму і за його межами Данило Андрійович був добре знаний і як перекладач. У його доробку кілька перекладних книжок, але найважливішою він вважав «Кримськотарські народні казки та легенди», що побачили світ у київському видавництві «Етнос» 2007 року, обсягом понад 500 сторінок. Як говорив сам Данило Андрійович, перекладаючи на українську з кримськотарської, білоруської, російської, вірменської та молдавської, він намагався створити поетичні «Мости духовного єднання».

Після того, як Україна стала суверенною, були великі надії на те, що українці в Криму це відчувають, з полегшенням зіткнули та

почнуть активно розбудовувати незалежну державу. В перші роки так і було, а потім тиск місцевої влади на українців посилився і вони в своїй більшості знову «притихли». Данило Андрійович писав: «І чого ви, українці, так побиваєтесь над своєю мовою? Чого ви всі разом заводите про мову та про мову? Хто її у вас

відібрає чи відбирає нині, хто забороняє чи забороняє вивчати? — діркнув мені якось колега — один російськомовний поет, коли я в разом з ним торкнувся проблем розвитку рідної мови в Криму. Що тут скажеш у відповідь пишатому, так званому «представникові красного письменства»? Тільки едине — а хто тільки у нас її не відбирає?

Назвіть мені ту країну, де б ще так, на державному рівні, збиткувалися над найзаповітнішим бодай якогось невеличкого народу? У світовій практиці навряд чи знайдеться щось подібне: велика держава, багатомільйонний народ розмовляє і читається не своєю, а чужою мовою...».

Коли 24 роки тому Данило Кононенко написав своє «Слово до кримських українців» — у Криму його неможливо було надрукувати і він читав цей вірш друзям зі свого «Данилового зошита». На той момент в Криму не було україномовних телепрограм, а про українську газету тільки йшла розмова. Залишався єдиний вихід — надіслати вірш до Києва, так Данило Андрійович і зробив. І «Літературна Україна» на першій сторінці опублікувала «Слово до кримських українців». Саме тоді не тільки кримчани, а й уся Україна через поетичне слово дізналася про проблеми кримських українців. Після виходу «ЛУ» ми тут, у Криму, передавали цей номер газети із рук в руки, переписували вірша, щоб прочитати друзям, знайомим, дітям. Можливо, для київської влади це теж був знак, що без української газети, без україномовних ЗМІ українство в Криму «зачахне».

І от через сім місяців, 31 грудня цього ж таки 1992 року, вийшов перший номер газети «Кримська світлиця», де на першій сторінці теж було видрукувано «Слово до кримських українців» Данила Кононенка.

Перебуваючи під постійним величезним пресом російськомовних мас-медіа, навіть після появи в Криму єдиної україномовної газети «Кримська світлиця», яка стала рупором кримських українців, Данило Андрійович розумів, що проблема виживання кримських українців не знімається, тому що більшість інформації про «шалену українізацію» та про «Крим без росіян» надходило саме від російської преси, і це ніби

лення до рідної мови, бо доморощений ніглізм — найпотворніше, найганебніше, найогидніше з явищ нашого буття».

У статті «Мово моя, доле моя» в 1993 році Данило Кононенко пише: «Без мови немає народу. Народ, який не має своєї мови, свого слова, — ніймій. І тим прикіше, що в Криму, де проживає близько мільйона українців, так жорстко і так цинічно зневажають їхні права. Бо ж хіба це не зневага, коли на території автономії, яка входить до складу великої держави, немає жодної української школи, жодного національного дошкільного закладу, не кажучи вже про українську місцеву програму телебачення, українське книговидання тощо. (До речі, українська телепрограма з'явилася на ДТРК «Крим» лише в 1994 р.) З величими труднощами, нарешті, почала виходити перша україномовна газета Криму. Та заслуги в цьому місцевої влади — ані на копійку. Більше того — це супроти її волі.

І чи не ганьба, коли в наш цивілізований час у Криму робиться все, аби перешкодити відкриттю одно-го-єдиного літературного музею Лесі Українки, поетеси, яка так ніжно і тепло осівала цей Край у своїх невмирущих поезіях!».

Ці слова, написані 20 лютого 1993 року, актуальні і сьогодні. Замініть рік і деякі слова — і це вже буде лютий 2016-го. Знову в Криму немає жодної української школи, радіо, телебачення, під питанням існування музею Лесі Українки. Різниця лише в тому, що тоді кримське українство ставило вимоги до рідної влади, яка змушенна була хоч якось та реагувати, постійно залишаючи нас «заручниками» у вирішенні великороджавних «ігрищ». А що сьогодні? Сьогодні українські патріоти на чолі з міністром культури України навінвередки «бікати», щоб першими встигнути «знищити» єдине україномовне видання в Криму — «Кримську

А друга новина — з Вишгорода, де пластовий рій запланував провести Великодній ярмарок на користь конкурсу «Ми — діти твої, Україно!». Ось такі справи! Яка у нас чудова молодь підростає, сказав би Данило Андрійович! Дякуємо вам, малесенці і рідненці — і «світанківці» із Сімферополя, і пластуни з Вишгорода!

Вдова Данила Андрійовича Ніна Миколаївна Кононенко передала на користь конкурсу 10 тисяч рублів, які будуть конвертовані в гривні і відчутно покращати фінансовий стан фінальної частини. Приємно, що доля проведення фінальної частини конкурсу також зацікавила українських зірок театру та кіно. На картці «Приватбанку» висвітлилось ім'я Олександра Ігнатуші — актора театру і кіно, режисера, виконавця авторських пісень. Олександр працював у Києві в Національному академічному російському драматичному театрі ім. Лесі Українки, стажувався на вищих режисерських курсах у Ельдара Рязанова, також працював актором у театрі на Подолі, сам знімав фільми, а останнім часом багато знімається в кіно як актор. Підтримав конкурс народний артист України Анатолій Гнатюк — актор Національного академічного драматичного театру ім. І. Франка. Він не тільки задіяний у рідному театрі, а й встигає грati i в театрі «Браво», де йдуть п'єси його сина Богдана. В театрі ім. І. Франка Анатолій Гнатюк зіграв Івана Барильченка у «Суєті», барона Тузенбаха у «Трех сестрах», Голохвастова у виставі «За двома зайцями», а минулого року в театрі відбулась прем'єра вистави «Великі комбінатори» за романом «12 стільців», де він зіграв Остапа Бендера. З концертною бригадою театру Анатолій об'їздив усі військові госпіталі — побу-

вали в Дніпропетровську, Артемівську, Краматорську і Слов'янську. Глядачами, крім солдатів з передової, були і місцеві жителі, діти. Можливо, побачивши своїми очима, як війна впливає на дітей і яким робить їхнє дитинство. Анастолій І захотілося підтримати наш літературний конкурс.

Ольга Лещенко надіслала до редакції «КС» список таких людей, котрі перерахували на картку «Приватбанку» кошти для конкурсу. Ті прізвища, які висвітились, ми сьогодні вкажемо — це дані станом на 23 березня. Отже, оргкомітет Всеукраїнського літературного конкурсу «Ми — діти твої, Україно!» імені кримського поета Данила Кононенка відмінний кожному, хто долучився до відродження конкурсу: Олеся Ракитянська, Сергій Ляшенко, Сергій Янчишин, Ірина Житна, Валерій Шинкаренко, Лариса Гончаренко, Сергій Мокрушин, Світлана Олішевська, Костя Плахотнюк, Оля Баюра, Г. Гаман, Михайло Лосицький, Микита Зуев, Максим Моця, Ірина Чикіта, Андрій Павлів, Валентин Пучка, Володимир Бойко, Валентина Шевцова, Ганна Сирбу, Ольга Корнюшина (двічі), Андрій Руденко, Іван Майстренко, Іван Суліма, Ірина Савченко. Якщо ми когось не назвали, — це означає, що вашого прізвища не було видно на картці, була лише сума. Ольга Лещенко, яка є також членом журі конкурсу, через тиждень вкаже нові прізвища, якщо вони з'являться на картці та суму, яка надійде. Декілька днів тому, за її підрахунком, на картці була приблизно половина тієї мінімальної суми, яка потрібна для проведення фіналу в Києві та нагородження переможців. Хочу кожного, хто не тільки долучився до підтримки конкурсу, але й тих, хто слідкує за тим, як ми

намагаємося без підтримки заклопотаної самою собою влади його провести (навпаки, при намаганні деяких державних структур зробити все, щоб «КС» не змогла його організувати), запевнити — конкурс «Ми — діти твої, Україно!» ім. Данила Кононенка пройде вчасно і на високому професійному рівні. А «друзям» з Києва, які чекають від кримських украйнців покори і мовчазної згоди, скажу одне: не дочекаєтесь! Краще не заважайте робити святу справу — зараз піст, і це великий гріх.

Як написав київський поет, побратим Данила Андрійовича, а нині голова журі відродженого конкурсу «Ми — діти твої, Україно!» Василь Марсюк у вірші «На смерть друга»:

Ти правий: бідна Україна,
але не правий, що помер,
вона без тебе вже повинна
в Криму боротися тепер.
А час настав

такий тривожний,
Крим потонув,
горить Донбас
i для Вітчизни
цінний кожний,
хто має мужності запас.
Козак за духом i за ділом,
життя поклав ти на війні,
щоб наше слово
пломеніло
в недружелюбній стороні.
Спи, друже,
мирним сном могили.
Ми підем далі. З нами Бог!
Твій подвиг нам
подвоїть сили,
тепер я битимусь за двох!
Олесь ТАВРІЙСЬКИЙ
M. Сімферополь

О. Ігнатуша

А. Гнатюк

УВАГА! ТЕРМІН ПОДАННЯ ЗАЯВОК НА КОНКУРС «МИ — ДІТИ ТВОЇ, УКРАЇНО!» ЗАКІНЧУЄТЬСЯ 10 КВІТНЯ!

УМОВИ КОНКУРСУ:

- Мова конкурсу — українська.
- Вік учасників — учні 8-11 класів.
- Номінації конкурсу — «Поезія», «Проза», «Публіцистика».
- У номінацію «Поезія» конкурсант має надіслати 5-8 віршів.
- У номінації «Проза» та «Публіцистика» надсилаються роботи на вільну тему обсягом 4-8 сторінок.

Учасники конкурсу повинні вказати повністю своє прізвище, ім'я та по батькові, вік, адресу, навчальний заклад, телефон та електронну адресу.

Термін подачі конкурсних робіт — з 1 лютого до 10 квітня 2016 року на електронну адресу газети «Кримська світлиця» — kr_svit@meta.ua

Твори учасників Всеукраїнського літературного конкурсу «Ми — діти твої, Україно!»

імені Д. Кононенка публікуватимуться в газеті «Кримська світлиця».

Оцінюватиме творчість учасників компетентне письменницьке журі, до складу якого увійшли, зокрема, й колишні переможці конкурсу «Ми — діти твої, Україно!».

Підбиття підсумків конкурсу та нагородження переможців відбудеться в м. Києві 29 квітня в Театрі на Подолі. На переможців чекають дипломи, подарунки та збірка творів молодих авторів — переможців та учасників конкурсу.

Оргкомітет

* * *

Просимо відгукнутися на електронну адресу [Впишіть свої імена в історію відродженого конкурсу!](http://KC однодумців, волонтерів, потенційних спонсорів! (Кошти можна переказувати на картку «Приватбанку» № 4149 4378 4242 1362 на ім'я Ольги Костянтинівні).</p>
</div>
<div data-bbox=)

ЯК ДІДУСЬ ОЛЕКСАНДР ПОЧАВ ПИСАТИ КАЗКИ...

Автор зі Львова Олександр Зімба — заслужений тренер України з важкої атлетики почав писати і видавати дитячі книжки у доволі зрілому віці. А спонукали його до цього внуки, власне, сам виявив бажання потищити рідину крохинку. Їх у п. Олександра — четверо: Євген, Максим, Олександр і Вікторія. Про таких кажуть: «Багатий дідуся!». Додамо, що є їх люблячий, турботливий, завжди вміє розвеселити і щось шківе, захоплюючо розповісти.

Спочатку віршовані і прозові казки розповідалі онукам усно, потім розповіді записував на папері і клав у шухляду, допоки відомий львівський письменник Микола Петренко й директор видавництва «Ліга-Прес» Станіслав Дикій не переконали автора видати ці твори у «книжковому форматі» (цитата дослівна), бо їх цікаво буде прочитати й іншим діточкам.

Хто-хто, а юні читачі з Червонограда — відвідувачі міської дитячої бібліотеки — у цьому переконалися. У фондах книгохрібіні є понад десяток збірочок Олександра Зімби, а всього їх в автора — 22. Постійними героями його творів є Бровко і Мурчик — реальні пesci i kотики, за якими письменник довго спостерігав i, врешті-решт, зробив персонажами своїх казок — «Родинна казка», «Особливий дитсадочок», «Не такий вже вовк страшний», «Акули в Одесі», «Пригоди на Марсі»... Окрім українською, Бровко і Мурчик (другi — нерозлий вода) заговорили до діточок ще й англійською. Це завдяки перекладам Дарії Довбши. А щоб книжечки вийшли оригінальними, яскравими та барвистими (як і годиться для дитячого видання), постаралися художники та дизайнери Оксана Мазур, Ірина Маршаленко, учні львівських шкіл. Вони — повноправні співавтори!

...І ось щаслива мить. Олександр Зімба разом з директоро-

25/03/2016

На сьогодні в Україні і за її межами не всі розуміють і можуть пояснити: чому головне свято Весни має три назви – Великдень, Пасха або Воскресіння Христове? Для більшості людей байдуже її суть і зміст, аби була добра чарка та свіжа шкварка. Проте ці свята абсолютно різні, як за часом виникнення, так і за своєю суттю й обрядовістю. Давайте повернемося до витоків історії, такої, яка була, якою жили наші пращури.

* * *

Коли заглибились до справжніх джерел історії, то ми побачимо, що наші Предки були надзвичайно мудрими і кмітливими. Вони зустрічали Новий Рік на початку весни, коли природа прокидалася від зимового сну. Тоді прилітали перші пташки з вірю, починали набухати бруньки і з-під землі пробивалися тендітні зелені паростки. Вся Природа – ВОСКРЕСАЛА від зимового сну. Діти ходили з хати до хати і співали щедрівочки:

Шедрік, щедрік, щедрівочка,
Прилетіла ластівочка.
Стала собі щебетати,
Господаря викликати:
— Вийди, вийди, Господарю,
Подивися на кошара,
Там овечки покотились,
А ягнички народились...

Після лютих морозів відроджувалося нове життя. Чому ж ми сьогодні святкуємо Новий Рік незрозуміло коли? Чи відбувається щось особливо хвилююче, незвичайне в природі з 31 грудня на 1 січня? Навряд чи...

Хтось може зауважити, що, мовляв, так Новий Рік святкують у всьому світі, й неможливо в одній окремій країні створити щось інше. Але ця думка не буде відповідати дійсності, бо декілька разів знову відзначали на сьогодні народів (наприклад, євреї, японці, китайці та ін.) продовжують зустрічати Новий Рік так, як це робили їхні предки тисячі років тому. Звичайно, вони беруть до уваги «економічний» новий рік, який розпочинається з 1 січня, але не спішуть у загальну компанію інших націй, зберігаючи мудрість і самобутність, накопичену їхніми предками впродовж віків.

Українцям потрібно взяти до уваги ці факти й пам'ятати, що ми не з власної волі забули свої рідні свята й традиції й почали відзначати грецькі та єврейські свята. Нас було майстерно обдурано й заплутано. Досить лише прочитати, що про дату святкування Нового Року пише один з відомих екзархів християнської церкви:

«Новий рік у давнину розпочинався з 1 березня, коли пробуджувалася вся природа по зимовій перерві; цей рік був прийнятій і церквою, бо за переданням творення світу відбулося, власне, з 1 березня місяця. Ale пізніше церква пішла за грецьким новим роком з 1 вересня, а з 1492 року громадський новий рік остаточно прив'язався до стародавнього природного часу, до 1 березня. I тільки в 1699 році цар Петро Перший встановив на Сході Новий світський рік на 1 січня, що було тоді в більшості держав на Заході. Ale рік церковний позоставився на 1 вересня й дотепер» (Митрополит Іларіон Огієнко), «Д.В.У.Н.», стор. 269).

Оскільки «перипетії» влаштували нашому могутньому народові грецькі та московські зайди. I робили вони це не тому, що ми були дурними й століттями не могли розібратися, коли ж відзначати це свято, а тому, що розумно вводили нашу націю в оману, щоб ми забули Звичай Предків Наших і перетворилися на слухнянью отару всіляких зайд, швидше позбулися своєї державності.

Людина – дитя Природи, дитя Всесвіту чи Творця. Навіть у Біблії сказано, що Бог створив Людину по образу своєму і подобію. «І сказав Бог: Створімо людину за образом Нашим, за подобою Нашою»...¹ Отже, вона наділена від Природи особливою любов'ю до Землі, до Води, до Сонця. Тобто наш народ пов'язував себе із діями високих небес, бо «ми з Богами говоримо воєдино», – написано у Велесовій книзі. Ми і до сьогоднішнього дня вважаємо себе «внуками Дажбожими». Не замислюючись, на підвідомому рівні, ми

звертаемося один до одного з чаркою у руках: «Ну, ДайБоже!»...

В рамках селянської звичаєвості відбувалося вшанування пір року. Чотири пори року, чотири фази Сонця впродовж його річного руху по небу – все це дарувало радість селянській душі, формувало майбутніх поетів, письменників, філософів, учених, художників, творців матеріальних благ. Чому наша нація давала світові видатних діячів культури, історії, державників? Тому що через своїх предків, бабусь та дідусяв, які були головними вихователями малюків, вони закріплювали ще з дитинства народні звичаї, розкривали у маленькіх душах двері до Храму Природи, Всесвіту.

— То була велика інституція українського національного виховання, – сказав у розмові із журналісткою Тетяною Олійник відомий український художник Олександр Фисун. — Живучи поза звичаєм, ми губимо свою людську природу, яку заклав у нас Творець.

ВЕЛИКДЕНЬ чи ПАСКА, ПАСКА чи ВОСКРЕСІННЯ?

Той народ, який позбувся своїх звичаїв, сам собі зламав хребет. Він приречений зникнути зі сторінок вселенської історії.²

Тому, незважаючи на суворі християнські застороги і заборони в часі насильницького впровадження християнства, не фарбувати і не розписувати яйця, не святкувати Купала, не щедрувати, не колядувати і т. ін., наш народ, як писав митрополит Іларіон Огієнко, «зазважаючи боронити свою віру», а з нею і свої звичаї.

Християнська доба в Україні змінила арійську не протягом року, навіть не протягом сторіччя. Для цього знадобилося ціле тисячоліття. Ale після нього, – зауважив відомий дослідник Братко-Кутинський, – чимало традицій арійської доби лишилося жити у християнській, адеяк з них живуть і досі.³

Ідея християнства, змінюючи душі, майже не змінювала світогляд наших предків. «Християнський світогляд мав багато спільногого з язичницьким, – зазначає відомий російський академік Б. А. Рибаков. – I в язичництві, i в християнстві визнавався єдиний Творець Все-світу, i там i тут він мав троїсту природу, i там i тут існували духовні сили нижчої ієархії, i там i тут молились, здійснюючи богослужіння i магічні обряди із закляттями-молитвами; там i тут основою річного циклу свят були фази Сонця; там i тут існувало поняття душі i безсмертя, її перебування в загробному світі».⁴

Релігійне свято – це не просто будь-який довільно встановлений день. Наши предки пов'язували свої свята з рухом Небесних світил, які є втіленням Богів.

Чотири найголовніші свята року – Коля Сварожого збігалися з сонячними фазами: весняним та осіннім рівноденням, зимовим та літнім сонцестоянням.

Рівнодення означає, що довгота дня, який почав зростати від свята Різдва, збільшуючись щодня на кілька хвилин, нарешті зрівнялася з довготою ночі (по 12 годин). Наступний день становить уже 12 годин 1 хвилину, а ніч зменшується – 11 годин 59 хвилин. У народі про це кажуть, що День поборов Ніч.

Весняне рівнодення – це оптимістичний момент природи. Всесвіт починає прагнути до поєднання сил Древа із силами Богні. Настає бажана рівновага, і Сонце простує до перемоги. Богон виносиється з сімейних вогнищ на узвишшя, на зустріч Сонцю.

Цей великий закон колообігу й відродження життя у природі добре знали наші предки. Його уособленням було Сонце, відзначене сімома знаками Зодіаку. Сонце змінювало

образ у кожному знакові. Це породило богів рівнодення і сонцестояння. Богом весняного рівнодення був бог молодості та мужності Ярило.

В першу неділю після цієї перемоги в давні часи святкували Великдень.

Великдень – давнє свято весни і родючості. Час виникнення його губиться у сивій давнині. Дослідники визначають, що йому на наших землях не менше 7 тисяч років.⁵ Тобто за часів Трипілля, в країні Аратти уже в цей час визначалася космогонічна сутність свята. Склалася його унікальна та багатоюча обрядовість, включаючи святкування Вербниці, розпис писанок, випікання коровою (Великодній Бабки) тощо. Відзначалося як свято Весняного Сонця і Природи, що відроджувалися після зимового сну. Природа воскресала, пробуджувалася після довгої i холодної зими. Це свято перемоги Світла над Темрявою, Дня над Ніччю...

На Великдень випікають ритуальні хлібни, корова, солодкі млинини баби, калачі, які мають бути якомога вищими – це символ родючості, плідної чоловічої сили.

Наши Предки знали магічне замовляння великодніого хліба:

«Хліб наш сонячний! Посланий нам на добро, достаток та здоров'я від прадавніх наших пращурів оріїв, першовчителів хліборобства. Ми молимося на тебе, як молилися наші прадіди, діди, батьки. Ми спавимо тебе на полі i на столі, на святы в кожній родині. Додавай нам снаги i здоров'я. Посилай витримку в боротьбі з відвертими та прихованими ворогами нашої землі, дергави, культури, мови, етносу. На Великодень почувається та захоплюється мудрістю наших предків, що відкрили космічну сутність свята Великодня на тисячоліття, на весь період існування Сонячної системи...

Щодо Пасхи. Цей термін все міцніше вживачеться в українській лексиці

оникон у відзначенні як релігійних, так і на державницькому рівні свят.

Відомо, що християнська Пасха була накинута на свято Великодня,

яке наші предки відзначали в день весняного рівнодення, як день пе-

ремоги Світла над Темрявою, Тепла над Холодом.

Юдеї користуються місячним календарем, а християни – недосконалим юліанським календарем, який за кожні 128 років пересувається на 1 добу вперед. Ця похибка юліанського календаря привела до того, що з кожним новим століттям християнська «Пасха» віддаляється від юдейської все далі і далі.

Щоб дізнатися детальніше про походження цієї назви i свята, варто лише заглянути до першоджерел, а саме: відкрити Біблію, а точніше – Старий Заповіт. I все стане відразу зрозумілим, що це «свято» пов'язане з виходом юдеїв з єгипетського рабства. А саму назву «Пасха» святу дало гебреїське слово «pesach» (перескочення). При цій події, за Біблією, Бог Яхве сказав Мойсею, щоб той сказав усій ізраїльській громаді вчинити так: зарізати ягнят, а кров'ю від них «покропляти обидва бокові одвірки... у тих домах, що будуть юсти його в них».⁶ Далі йде роз'яснення, як приготувати i юсти те м'ясо. I, нарешті, кульмінаційне одкровення: «Пасха це для Господа!

Небесна Брама відкрита для душі українців-руськів. Приписи попів постувати в цей час спричиняють зворотну дію – ми «постуємо» практично цілій рік. Пам'ятаймо, що яйце – символ воскресіння Даждьоба і Даждобих онуків, тобто всіх нас, українців-руськів, аріїв. Тому не пропускайте і дарувати видуте, порожнє яйце – це символ безпліддя, який застосовують наши вороги, щоб знищити націю.⁷

Свята неділя – перша неділя після повного Місяця (весняного рівнодення). Великдень – цілковита перемога весни-літа над зимою, перемога життя над смертю, свято подружньої любові та злагоди в родині.

У давні часи рівнодення – першим місяцем весни – був брезень. Саме в березні, згідно з єгипетського рабства. Отже, це свято, ні за суттю, ні за обрядовістю не є і не може бути українським.

Далі, про Воскресіння Христове. Це свято почали відзначати порівняно недавно. Рішення щодо необхідності його святкування виніс Нікейський собор у 325 році н.е. Відповідно в Україні це свято почали впроваджувати лише після насильницького хрещення Русі у 988 році. Як бачимо, в основу свята покладено міф щодо воскресіння Ісуса Христа. Отже, ні місце виникнення цього християнського свята, ні суть його, ні обрядовість не мали при своєму виникненні, як і переважна більшість християнських свят з відзначення дат святих апостолів, великомученіків і т.д. і т.п., жодного відношення до України.

Тому всі три назви свята відрізняються за часом i місцем виникнення, світоглядною сутністю та обрядовістю. Так, наприклад, високі запашні обрядові хліби наші Предки називали Великодніми бабками чи Великодніми коровами майже з середини XVIII ст.

Тому не треба змішувати воєдино всі ці свята, які i за енергетичною значущістю, згідно з астрономічним циклом Космосу, величніші i сильніші за всі пишно-обрядові сімейні ритуали. Нехай кожен народ святкує свої свята, за своїм обрядом i в свій час. Ніхто ім не боронить цього робити в нашій демократичній ліберальній країні. Ale називати одне свято іменем іншого, підмінити поняття – то є вже відверта духовна агресія.

Варто повернутися до витоків своїх. «Бо хто матір забуває, того Бог карає», – застерігав наш Пророк. Отож, українці, повертаймо свою іст

ВСТУПНЕ СЛОВО
АВТОРА

Ця повість була навіяна оповідями старого рибалки, який народився ще до більшовицької революції, багато чого пам'ятав сам, ще більше знав з розповідей своїх батьків, сусідів, односельців. Його оповіді та розповіді про те, як жилося тут, на Тарханкуті, за давніх часів були простими й невигадливими як саме життя, проте захоплювали слухачів своєю безпосередністю, докладністю, дотичністю до них самих. Оповідалося ж не взагалі і в цілому, а про певних людей, яких багато хто зі слухачів і сам добре знав або ж чув про них від своєї рідні, що про цілком реальні випадки з життя, про лихоліття, які довелося пережити маленький громаді.

Тяжкі то були часи, з голодом, з шкуродернею примусової колективізації, з безправ'ям комуніяцької «демократії», у порівнянні з якою навіть старорежимні порядки сприймалися як воля. Старий розповідав, що за царя в морі було куди як вільнише плавати. В багатьох місцях на узбережжі дядьки будували фелюги і навіть великих вітрильники, на яких безперешкодно плавали по всьому Чорному морю, і то не лише між своїми портами, але ходили до Румунії, Болгарії, Туреччини, нерідко вибиралися й далі – до Греції і навіть Єгипту. Торгували поцінним таврійським зерном, овечим руном, рибою, сіллю...

На початку дев'яностих все те звучало неначе казка, адже в ті роки ми жили зовсім в іншій реальності. Кадебістська шизофренія, де під маркою шпигунофобії правляча комуністична партія намагалася не допустити контактів своїх громадян з відкритим світом, привела до того, що в повоєнні роки прибережна зона морів навколо СРСР була перетворена на таку собі зону відчуження. Навіть рибоколгоспи, що займались промисловим рибальством у терitorіальних водах, навіть великих яхт-клубів мусили погоджувати кожен вихід своїх суденець в прибережні, а тим більше в терitorіальні води з прикордонними військами КДБ СРСР, кожній міті передували під їхньою нав'язливою опікою. Не дивно ж, що в той час, коли в світі тисячі яхт щорічно виrushали в далекі плавання, за всі сімдесят років існування СРСР радянські любителі плавання під вітрилами лише п'ять разів вийшли за межі його територіальних вод і вже буквально в останні роки його конвульсій дві яхти обійшли навколо світу.

За таких обставин, що вже там говорили було про передсічних любителів посидити в човнику з будкою чи пройтися узводж берега під вітрилом! Концтабірна дисципліна загратованих зусібіч причалів, з цілодобовим несенням вахти і погодинними доповідями на найближчу прикордонну заставу, з круговою порукою, коли за порушення режиму кимось одним карали невиходом в море на тиждень, а то й на місяць цілий колектив, коли заскочених під берегом любителів поводили рибку з надувних човників (були під тотальню забороною в прикордонній зоні) хапали, а їхні нещасні суденця там же, на місці, пороли багнетами – ось як виглядали реалії тих років, ось як виглядав хвалений соціалістичний рай. В тій задушливій атмосфері тотальної підозрілості і нівелювання елементарних людських прав уже не сприймалися як щось неймовірне і

десятки штатних сексотів в екіпажах суден пароплавних компаній, і в'їзд виключно за спеціальними перепустками до Севастополя, Балаклави, до розкіданих узводж берегів численних чорноморськів, біломорськів, североморськів, балтійськів. Лише наївшись досита того комуництвичного цла, можна уявити з яким зачудуванням сприймалися в ті дні дідові оповідки.

Аби не склалося враження, що старий рибалка тільки тим і займається, що з ранку до вечора оповідав історії, поспішу запевнити, що за дев'ять років знайомства і найближчого сусідства (його ял і моя фелюга стояли поряд на причалі) розговорити його вдалося разів з три. Власне, він був дуже неговірким.

Попри справді цікаві історії, найбільше мое враження

експедиціями. Пізніше, в козацьку добу, попри номінальне домінування Туреччини в Чорному морі, ми не раз здобували перемогу над її флотом, що висилався супроти нас, десятками років шарпали розташовані по його берегах фортеці Падишаха, не раз здобували передмістя самого Стамбула.

Здавалось би, що таке термінологія? – Так, деталь... А пропе ж як багато вона каже тому, хто не позбавлений уміння мислити, аналізувати, робити висновки. В нашому випадку морська термінологія, якою широко користувалися в Криму, в Північному Причорномор'ї, на Кубані ще на початку ХХ сторіччя є безперечним свідченням того, що традиції руського мореплавства є значно давнішими за тра-

Пам'яті Г.М.Л., старого рибалки, який знат море і світ такими, якими вони вже не є.

Був ясний золотавий ранок, прохолодний і прозорий, один з тих, якими лагідно осінь згадує минуле літо. Бліде сонечко ще леда піднімалося над краєм Тарханкутського кряжу¹, благословляючи Божий світ м'яким теплом пізнього бабиного літа, а наша «Мітія» вже стояв біля невисоких дерев'яних містків соляного причалу, приймаючи в свій череватий трюм останні пуди поцінної таврійської солі.

Завдяки тому, що дядько Іван накинув артілі вантажників червонець, вони розпочали роботу щойно почало сіріти і тепер вже закінчували.

Аби оминути Тарханкут² завідна, нам конче треба було вийти в море до обіду. Попішали ще й тому, що нас

то були криваві часи грабунку і беззаконня. Війська УНР витурили було більшовиків, але й самі не затримались. Потім була німецька окупація, блогвардійщина і повернення влади більшовиків. Та все те відбувалось десь там, за сірим пасмом Тарханкутського кряжу. Відлунням всієї той веремії тут, в селі, були продовольчі загони, які, бувало, найдждвали і за влади близьких, аби полегшити капловухим селякам оту їхню щорічну мороку, яка зветься «кудиподіти-зібраний-врожай», але саме більшовики вязлися до того упритул, в найбільш безжалісний спосіб вигрибаючи, бувало, геть все єстівне, що лишень потрапляло перед їхні захланні очі. Не знаю, як там де, але в нашему селі така пильна увага до нашого збіжжя сприймалася чомусь без жодної видчності.

Кажуть, біда йде, біду веде. За безсонною зимою 1921 року прийшла така ж скуча на волугу весна. За квітень і травень не випало жодного дощу. Розжарене сонце випалювало посирілі поля, над якими зловісно висистували своїх пекельних пісень гарячі брати левантин³, здіймаючи куряву та безжалісно шарпаючи миршаву прорість посівів. Все чекало дощу, а його все не було й не було...

Зібраний врожай був мізерний, але і його мало не до зернини вигребли щурувати продзагонівці. Нічого й говорити, що врожай наступного року був ще гіршим через недосів і саранчу, що налетіла невідомо звідки, пожираючи кожну зелену стеблину. Тє, що вдалося вирости й зібрати, повинosa саранча більшовицька.

Наши дядьки були вражені. Мешкаючи все своє життя тут, на краю землі, вони ніколи не були обтяженими надмірно увагою з боку держави, сприймаючи її більше як заваду їхньому вільному життю, аніж як засіб опори та підтримки, але щоб держава, та ще й така, яка назвала себе державою робітників і селян, винищувала самих же трударів – такого їм не снілося і в найжахітніших снах. Їх не просто полишили без допомоги, сам на сам з повільною болісною смертю, бо ж голод вже другий рік косив людей не згірш за моровицю, – більшовицька держава, немов той упир, намагалася висотати з них навіть кволі рештки життя.

На відміну від внутрішніх районів, голод у нашему селі був пом'якшений двома щасливими обставинами: його віддаленістю від влад та розташуванням на самому березі моря. Всі наші дядьки були непоганими рибалками і кебетними людьми. Змікитивши, що тримати запаси їжі в самій оселі нема сенсу, оскільки здобичники набігали неждано, вони поробили склявки в скелях і тим порятували себе і свої сім'ї.

Нічого й говорити, що «Мітія» відіграв при тому помітну роль. На ньому потай, аби не принаджувати здобичників, виходили в море, аби посипати басамахі⁴, постарати сіті під час осіннього ходу кефалі, а потім перевірити їх. На ньому ж вибирались кілька разів і в більш ризикованих виправах, бо рибаючи, але вона не могла замінити хліба.

З дванадцяти років дядько почав брати мене в море і до тринацяття я вже встиг побувати не лише в найближчих до нас кримських портах, а й у Скадовську, Херсоні, Константі, Варні, але у виправах за хлібом він мене не візя. Лише зі скупих поясчені Миколи я знаю, що ходили на Одесу і там, якимось чином підкупивши охорону, вантажились пшениці

цею, яку більшовики готували до вивозу за кордон. У вересні все зійшло гладко, але наступна виправа, наприкінці листопада, мало не стала останньою. Чи то був випадковий патруль, а чи проговорився хто з самої охорони, та не встигли наші завантажити й півсотні мішків, як прибіг перестражний начальник варти і звелів негайно відчалювати. Митяти прибрали сходини і доки один скідали швартови, інші вже підняли вітрило. Відштовхнулися і беззелено освітленої стінки, розтанули в темряві. Добре, що віяв свіжий трамонтан⁵. Шойно «Мітія» викотився за хвилелам, як позаду здійнявся шарварок, бахнув постріл, другий. Десять поряд вискнули кулі, але «Мітія» вже вибрався на оперативний простір і, змінивши галс, стрімко різав шипучу хвилю. Високочив катер, довго гасав під берегом паралельним курсами, але на нім не було потужного ліхтаря, як ото на міноносцях, тож небезпечна пригода закінчилася лише наружженням нервів та здогадом, що потикатися туди ще раз не варто.

Саме тоді дядько Іван і запропонував отої, як він висловився, реверс. Йшлося про те, аби придбати місцевої солі, яку євпаторійська компанія «Соль Таврії» добувала на протилежному березі бухти, та, продавши її в тому ж таки Константинополі, закупити бодай скільки там вийде хліба. Це дозволило б пережити зimu, не чіючи вже здобутого на посів зерна.

Наши дядьки радо пристали на ту пропозицію. Сказано – зроблено. Того ж тає дня дядько Іван з кількома сусідами сіли в ялик та погребли на той бік. Повернулися лише під вечір. Їх виглядали. На березі купкою стояли чоловіки, смали цигарки, поглядаючи з під козирків вигорілих кашкетів на лискуче дзеркало бухти. Ми, хлопці, були тут же. Незважаючи на те, що весенє вже минув, пекло ще добряче, але навіть дітвора не попізда в море поплюскатися в теплій водичці. Всі чекали: а з чим там повертаються?

Ще на підході стало ясно, що справа залагодилася. Веселярі перемовлялися між собою якось вільно, з полегкістю, як люди, які впоралися з нелегким, але важливим ділом. Шойно ялик ткнувся носом у рибучий пісок, міз з хлопцями притримали його, даючи дорослим вйтити, а далі всі разом витягли його подалі від води.

Всі дивилися на дядька Івана, а він, наче й не помічачоючи того, прив'язував ялика до вбитого в землю кілка. Нарешті підвів очі, поглянув на сусідів, а потім до мене. – А що, Грицю, підеш зі мною до Константинополя?

В мене з несподіванки аж долоні потерпли. Вже ж не раз просив його, а він все: «Не спіши з козами на торг, всі вовки твої будуть...». А тепер от, таки надумав.

– Та, звісно ж, – кажу. Тільки ви те... з мамкою поговоріть...

За спину засміялися. – Ти, Грицько, спершу візначся, хто в тебе шкіпер – дядько чи мамка! – прокаркав старий Прин. Я поглянув на його усміхнену пінку, але промовчав – цьому лише попадися на язика...

– Гаразд, гаразд, – усміхнувся дядько. – Поговорю я з нею. За такого помічника варто попросити. – Він підморгнув мені, наче кажучи, «Не хвілойся – все владнається!» і, обернувшись до чоловіків, коротко розповів про перемовини.

(Продовження в наступному номері)

Валентин БУТ

СЕНТИМЕНТАЛЬНА ОДІСЕЯ

було все ж не від них, а від морської термінології, якою старий просто і невимушенено послуговувався. То було щось неймовірне!

Звісно, того, що флот, заснований Петром I, пройшов довгий шлях розвитку, мав ряд славних перемог, ряд видатних досягнень. Ale варто не забувати при тому про те, що серед видатних особистостей, хто творив його славу, окрім питомих росіян, були швейцарець Франц Якоб Лефорт, шотландець Патрік Леопольд Гордон оф Охлурхис, данець Вітус Йонассен Беринг, тюрки за походженням Федір Матвійович Апраксін та Федір Федорович Ушаков (нащадок ординського хана Редега), українці Юрій Федорович Лисянський, Петро Степанович Нахімов, Петро Маркович Кішка, німці Адам Йоган фон Крузенштерн, Фабіан Готтліб Тадеус Беллінггаузен, прусак Отто фон Коцебу – список можна продовжувати і продовжувати. Безумовно, всі згадані достойники передували на службі Російської імперії, як, власне, і руські (не плутати з російськими) екіпажі кораблів Чорноморського флоту, які імперія упродовж усієї своєї історії набирали майже виключно з малоросійських губерній.

З огляду на це стає зрозумілим, чому сьогодення путінська Рос

ВІЧНІ ІСТИНИ З НАЦІОНАЛЬНИМ КОЛОРІТОМ

Контрасти в об'ємній і різноплановій архітектоніці на полотні, в текстилі, кераміці і в самій концепції виставки за слугованого художника України Мамута Чурлу, що демонструвалася в березні до його 70-річного ювілею Будинку художника Сімферополя, — це одна з характерних ознак творчості метра кримськотатарського декоративно-прикладного мистецтва.

Він став художником зовсім випадково. Його перша професія — музика. Закінчив музичне училище в Фергані, звідки родом, і Новосибірську консерваторію за фахом «музикознавець», викладав теорію музики в Ферганській дитячій музичній школі. Її колишній директор, а нині — науковий співробітник Кримськотатарського музею культурно-історичного спадщини Мустафа Мустафаєв розповідає:

— Коли в 1974 році нам надійшов по освітнянській лінії наказ відкрити в закладі художнє відділення, ми задумалися: кому доручити, якщо в колективі одні музиканти?

Вибір випав на Мамута Чурлу. І він з молодечим запалом, з притаманною йому енергією і захопленістю взялся за становлення нового мистецького напрямку. Не було спочатку в школі нічого: ні глини, ні муфельних печей для її обробки. Одного разу адміністрація школи навіть зробила нічну вилазку до свердловини поблизу Фергани, щоб запасті її школярам для виробів. Ця історія згодом стала сюжетом «Казкового нарису», опублікованого в газеті «Ферганська правда».

На пленерах з М. Чурлу учні іноді так захоплювалися малюванням з натури, що не вкладалися у відведений для занять час. А батьки хвилюються, телефонують директору. Починаються розшуки дітей. А вони, виявляється, в цей час десь у горах чаклють за мольбертами, не відірвати їхніх пензликів від фарб. Перед ними відкривається казка барв і гнучких ліній природи. Один із вихованців того першого набору став нині відомим художником. Його картина висить на стіні на видному місці в приміщенні ООН.

І сам учитель також пішов тоді здобувати другу спеціальність —

ту. Закінчив у 1980 році оформленюване відділення Ферганського училища мистецтв. Яскраві ліричні образи природи Ферганської долини, втілені за допомогою різноманітних експериментальних текстильних технік, швидко зробили художника провідним майстром декоративно-прикладного мистецтва Узбекистану. Творчий пошук привів його до теми народного мистецтва кримських татар. Проникаючи вглиб власних етнічних коренів, перед ним відкривався величезний пласт забутої в депортациі кримськотатарської культури.

— Коли Мамут Чурлу в 1989 році привіз у Крим свою колекцію декоративних виробів, — розповідає мистецтвознавець Людмила Бородіна, — вона стала відкриттям невідомого нам тоді світу кримськотатарських орнаментів.

З середини 90-х років він бере активну участь у процесах відродження традиційних видів декоративного мистецтва Криму, публікує присвячені цій темі численні етнографічні дослідження, в яких викладає розшифровану ним систему стародавніх знаків і символів народного орнаменту. Це знання покладено в основу наочних семінарів для молодих художників і реалізацію з 2005 року проекту «Кримський стиль», програмою якого стало вивчення і збереження традиційного художнього досвіду, відродження і розвиток у сучасних умовах кримськотатарського декоративно-прикладного мистецтва. Мальовничі образи і метафори створеними ними голбеленів, панно, декоративних тарілок із зображенням будинків, доріг, технічних споруд, предметів і дерев перетворилися в символи трагічного ХХ століття.

Цей творчий проект називають одним із кращих на півострові. Виставки виробів його учасників свого часу пройшли в Сімферополі, Севастополі, у Києві, Харкові, Донецьку, Одесі, Кам'янці-Подільському, Маріуполі, а також у Парижі, Варшаві, Москві та Казані. У числі талановитих учнів майстра — такі відомі нині художники, як Рустем Скібін, Гульнара Негляденко, Юлія Тулупова, Ельдар Гусенов, Зера Аблязісова, Катідже Юнусова, Ірина Тесленко, Зубейр Кадри-Заде, Ревнат Куртвелієв.

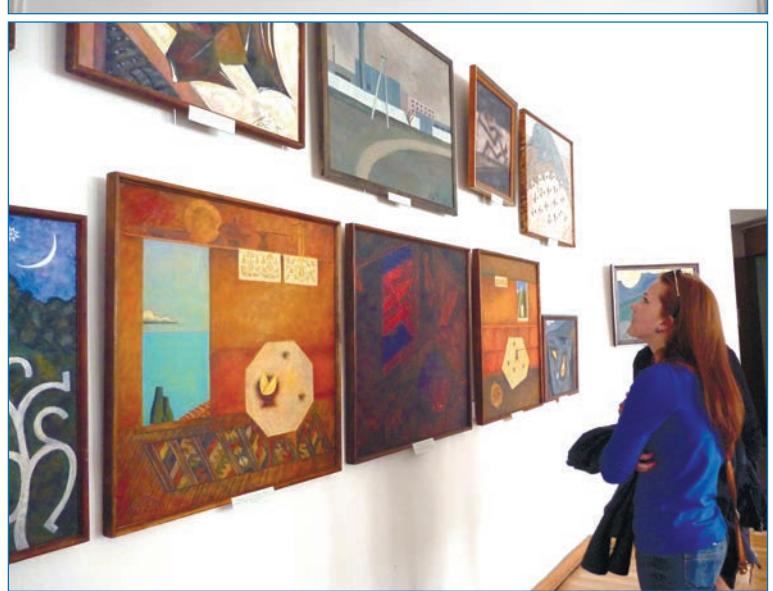
— Випробування, які в житті довелося витримати, мене, звичайно, загартували, — говорить Мамут Чурлу. — І я відчайний долі за радість творчості, яку відчуваю, за те, що усвідомив, як можна висловлювати свої думки і почуття, щоб був діалог і контакт із глядачем, щоб цей світ хоч трошки ставав красним.

Широка філософська програма живопису М. Чурлу. Кожна робота — це спроба осмислити не лише поточний політичний момент, а й світоутрій в цілому, виявити вічні істини, важливі для всього людства. І це ставить його, за оцінкою мистецтвознавчої науки, в ряд художників-концептуалістів і мислителів нашого часу.

Нинішні роботи художника демонструють перехід від глибох трагічних образів, породжених депортациєю і реакцією на виклики навколошнього світу на етапі становлення його як митця, до творчих позитивних символів («Три пори. Чатирдаг», «Квітучий степ», «Білий квадрат», триптихи «Доля» та інші). У 2015 році він розробив дизайн інтер'єру в ресторані «Гузель» у Бахчисарай, спільно з Зубеєром Кадри-Заде виконав роботи з оформлення мечеті та ресторану «Ак Ка» в Білогірську. І це свідчить про те, що національна культура кримських татар є складовою частиною тих процесів, які відбуваються в соціальній сфері та житті кожної людини на історичній Батьківщині. Ця головна творча мета маestro сфокусована в центрі його ювілейної експозиції «Контрасти» на декоративному панно «Молитва про Крим», яке виконала технікою вишивки Олена Ющенко.

— У цій творчості, які в житті довелося витримати, мене, звичайно, загартували, — говорить Мамут Чурлу. — І я відчайний долі за радість творчості, яку відчуваю, за те, що усвідомив, як можна висловлювати свої думки і почуття, щоб був діалог і контакт із глядачем, щоб цей світ хоч трошки ставав красним.

Ірина ЛІСНЕНКО
м. Сімферополь

«РОЖЕВИМ БУЛЬДОЗЕРОМ» — ПО ШТАМПАХ У ТВОРЧОСТІ

П'ятий рік поспіль в Одесі реалізується масштабний художній проект «Рожевий бульдозер». Його завдання — підтримка молодих творців, які працюють у напрямку сучасного позитивного мистецтва, активно просувають нові оригінальні художні ідеї. Назва

проекту містить два значення. Рожевий — колір весни, любові і молодості: виставка відбувається навесні. А бульдозер — на честь подій 15 вересня 1974 року, «Бульдозерної виставки», — акції неофіційного мистецтва в СРСР, яка була жорстоко подавлена владою.

Відкриття експозиції творів учасників, дипломантів і лауреатів арт-конкурсу «Рожевий бульдозер-2016» відбулося 16 березня в Одесському літературному музеї. З кожним роком проект розширює свої творчі й географічні рамки. Спочатку він був сугубо одеським і студентським, потім став всеукраїнським, а нинішнього року взяв свій курс на міжнародну орбіту. Нині в конкурсі беруть участь представники України, Іспанії, Австрії, Польщі, Німеччини, Іраку, Китаю. Представлені 250 робіт від 106 авторів, 100 з яких склали експозицію підсумкової виставки.

Живопис і графіка, мозаїка й інсталяції із різних матеріалів, комп'ютерна графіка і фотографія в напрямках від реалізму до абстракціонізму презентовані на виставці. Та-

кож різноманітні й сюжети робіт — релігійні, біблійські й міфологічні, сновидіння і фантазії, гостро соціальні висловлювання і спогади дитинства. А загальна тема робіт — «Між небом і землею» — як найкраще відповідає сьогоднішньому дню.

Ініціатор і куратор проекту — відомий одеський художник Олексій Малик, голова журі — народний художник України, голова одеського відділення Національної спілки художників України Анатолій Горбенко. Всі ці роки проект діє за підтримки по-літика, громадського діяча Сергія Гриневецького.

Роботи 10 номінантів проекту «Рожевий бульдозер-2016», які відібрали журі, були нагороджені преміями та заочувальними дипломами. Перше місце посів одесець Сергій Божко за свій твір

«Стан № 7», на другому місці — робота «Присвята Малевичу» Карlosa Гарсія Лаос (Іспанія), на третьому — композиція «Момо» Марини Яндоловен (Харків).

Учасники виставки, в якій взяли участь представники

семи країн, вважають, що це число стане щасливим для продовження проекту. З наступного року він буде проводитися у форматі бієнале.

Сергій ГОРІЦВІТ

На фото: Сергій Божко і його твір «Стан № 7»

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ! Оскільки жодних офіційних наказів або розпоряджень, що стосуються зміни формату випуску «Кримської світлиці», з моменту окупації Криму ми не отримували (а згідно з українським законодавством, такі рішення узгоджені приймаються лише співзасновниками засобів масової інформації або судом), продовжуємо готовувати до друку щотижневі номери газети і направляти їх до київської друкарні. Як і раніше, починаючи з 2002 року, на редакційному сайті щоп'ятирічно виставляється електронна версія тижневика, зокрема у pdf-форматі. Розміщено нижче інформацію про умови передплати «Кримської світлиці» та інших культурологічних видань продовжуємо публікувати як нагадування «борцям» за інформаційний простір України про їхні держслужбові зобов'язання перед читачами і державою. Редакція «KC»

О ФОРМИТИ ПЕРЕДПЛАТУ на всеукраїнську загальнополітичну і літературно-художню газету «Кримська світлиця» та інші культу-рологічні видання ДП «Національне газетно-журналне видавництво» (газету «Культура я життя», журнали «Українська культура», «Музика», «Пам'ятки України: історія та культура») можна в будь-якому поштовому відділенні зв'язку України. У країнах далекого зарубіжжя оформити передплату на ці видання можна через сайт www.presa.ua на сторінці «Передплата On-Line». Передплатити та придбати окремі примірники видань в електронній версії можна за адресою <http://presspoint.ua/>. Така послуга доступна в будь-якій країні світу. **Довідки за тел.: (044) 498-23-64; e-mail: nnu.kultura@gmail.com**